Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67–74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng, chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

NĂM THỨ 20
Số 5374
Ngày thứ bảy
19 Sept. 1936
Mồng 4 tháng 8
(thiếu)
NĂM BÍNH-TÍ

Lục tỉnh tân văn

COFAT

CHỦ-NHƠN: NGUYỄN-VĂN-CỦA ☆
Mua báo xin trả tiền trước cho Nguyễn-văn-Của.
Gửi bài vở cho ông Lâm-văn-Ngọ.

XUẤT BẢN HẰNG NGÀY
BÁO-QUÁN: 57, Rue Lucien Mossard, 57 – SAIGON
Dây thép tắt: LUCTINH Dây thép nói: 203

CHỦ-NHIỆM: LÂM-VĂN-NGỌ ☆
Thay mặt cho tòa báo bên Pháp-Quốc
COMPTOIR INTERNATIONAL DE PUBLICITÉ
3, Rue Tronchet — PARIS (VIIIe)

GIÁ BÁO
Một năm... 12$00
Sáu tháng... 6 50
Ba tháng... 3 50
Một số..... 0 04

TRONG LÚC CHỰC RƯỚC PHẢI-BỘ DIỄU-TRA

PHẢI HIỂU
đèn ông Marius MOUTET

Từ ngày chánh-phủ mặt trận bình dân lên nắm chánh quyền nước Pháp, chánh-phủ ấy đã thi hành nhiều việc đối với dân chúng ở thuộc-địa như ân-xá chánh-trị-phạm, dự định một quốc diễu-trá khảo sát tình hình sanh-hoạt của dân chúng v. v... đã tỏ ra là một chánh-phủ theo đuổi một lý tưởng tự do và có ý giải phóng cho các dân tộc tiến-hóa.

Một bằng cớ nữa là chánh phủ bình-dân đã giải phóng cho hai xứ ấy quyền là Syrie và Liban mới rồi đó, thì càng tăng tình thân tự-do giải-phóng của chánh-phủ bình-dân thêm tin nghiệm hơn nữa.

Với một chánh-phủ khoan-hồng rương-quyết như thế, thì bắt cứ là làm việc gì cũng cần phải có trật tự và thành thật là trước nhứt.

Sau khi có tin Chánh-phủ sẽ phái một phái-bộ điều tra qua đấy, thì ở đây có một nhóm người hưởng ứng, đứng ra triệu tập cuộc đại hội nghị Đông-Pháp để lấy lời thỉnh-nguyện chánh đáng của dân-chúng. Việc làm ấy có đúng hay không chúng tôi không có rõ, mà chỉ thấy rằng: hình như như trong cuộc triệu-tập đó có một số người lại vượt ra ngoài ý nghĩa cuộc điều-tra, nhứt là ý muốn của quan Tổng-trưởng bộ thuộc-địa Marius Moutet.

Muốn vận-động cho có hiệu-quả, một ít người dám ra cãi ý nghĩ thêm bớt nhiều việc không có, e chưng đến sự kết-quả lại không có lợi như nguyện lại làm cho đã-có-chánh phải thất-vọng... nhân-tâm xao xiếng, rồi bị lại hoài-nghi đó chăng? Một bằng-cớ trong việc nầy là chúng tôi cần cứ ở cuộc bầu chiến gửi một vài người trong triệu-tập-đoàn về hầu đứng để dân-chúng thất-vọng, người nói ông kia phản-động.... Đó là một bằng-cớ nhắc chán vậy.

Hình như quan Tổng-trưởng bộ thuộc-địa Marius Moutet đã để nghị cuộc điều-tra ấy rồi tất ông cũng nghĩ đến cái phản động lực ở các thuộc-địa về việc làm, nên hôm 8 September quan Tổng-trưởng có tư cho quan Toàn-quyền Đông-Pháp một bức điện-tín để tỏ cho Chánh phủ địa-phương và dân-chúng nên biết đến ý-nghĩa cuộc điều-tra của phái bộ ha nghị-viện sắp qua.

Bức điện-văn vắn tắt rõ ràng như thế, mà bình như có người chưa chịu hiểu hay không muốn hiểu lại cắt nghĩa một cách sai lầm.

Nay tưởng nên nói rõ lại để ban đọc hiểu khỏi phải nghe lời phỉnh gạt.

Ý quan Tổng-trưởng bộ thuộc-địa rõ rệt trong bức điện-văn là muốn cho Chánh-phủ địa-phương phải giúp dân chúng để tỏ lời thỉnh-nguyện, mà dân-chúng cần phải biết nể trọng và kính vì trật tự. Dân-chúng chẳng nên tin lời một vài tờ báo quá khích thêm bớt, làm rối-ren cuộc trị-an, thì không thể nào Chánh-phủ sửa đổi lại theo ý-dân được.

Với một chánh-phủ khoan-hồng mà cương-quyết như thế, hễ khi nào có một người muốn phá rối hay là mất trật tự, hay thêm bớt sai lầm mục-đích của chánh-phủ mất-trật-tự với chánh-, thì quyết nhiên chánh-phủ ấy sẽ thừa sức để đối phó xem các hạng người ấy là thủ nghịch của ai mà-hưởng dụng chủ.

Đã vậy, đối với dân-chúng, chúng tôi nên nói rằng: Nên tin-nhiệm chánh-phủ địa-phương và hiệp-tác với chánh-phủ để thảo-dự thỉnh-nguyện mình. Vì đã có lời nhắc bảo của quan Tổng-trưởng, thì các quan Thủ-hiến các thuộc-địa sẽ thâu-nhận nguyện-vọng và ý-kiến của dân-chúng.

Quan Tổng-trưởng nói như thế, là muốn cho chánh-phủ địa-phương hiệp-tác cùng dân-chúng các thuộc-địa một cách chơn-thành thân-mật, và dân-chúng phải tin-tưởng chánh-phủ để cải-cách các phương-diện cho để dàng nộp sắp thêm.

Trái lại, ý muốn của bổ thuộc-địa như thế, mà dân-chúng đi sai đường nghĩa là không chịu tin-nhiệm thì quyết không bao giờ có gì thành tích cho về vang đâu.

Ngày trong bản dự-luật về cuộc điều-tra nầy, chánh-phủ cũng nói rõ như thế nữa.

- Điều thứ nhứt — Do hội-đồng Tổng-trưởng có đề-nghị lập một Ủy-ban điều-tra để khảo-sát các nhu-yếu, và những nguyện-vọng chánh-đáng của dân-chúng cư-trú các thuộc-địa, các xứ bảo-hộ và ủy-nguyện. Nhưng phải tùy theo quyền của các vị Hoàng-đế các xứ bảo hộ còn giữ theo hiện-trước, và cũng tùy ở các điều-kiện trong hiệp-ước của H.Q.L., còn về sự kiểm-soát của chánh-phủ các tổ-giới Ủy-ban, thì Ủy-ban điều-tra sẽ yêu cầu hết những sự cải cách cần ích.

Đó, nguyên-văn bản dự-luật đã có Dực Giám-quốc Albert Lebrun, Thủ-tướng Léon Blum, Tổng-Trưởng ngoại-giao Yvon Delbos Tổng-Trưởng thuộc-địa Marius Moutet và Trưởng-trưởng tài-chánh Vincent Auriol đã ký tên, làm tại Paris ngày 8 Août là 1936.

Vậy, chúng tôi tưởng triệu-tập-đoàn nên hiệp với chánh phủ địa-phương mà làm việc một mau có kết-quả. Nếu thiệt các nguyện vọng của dân chúng là chánh đáng thì sự hiệp tác với chánh-phủ địa-phương, chúng tôi tưởng lúc nào, chánh-phủ cũng sẵn lòng giúp sức luôn.

Nên nhớ kỹ rằng: ủy-ban điều-tra có một phần-sự riêng, còn về phần-sự của triệu-tập-đoàn xã-hội cũ ở phái-đoàn có chánh-phủ địa-phương giúp sức, các đạo luật ấy mới hoàn-toàn được có kết quả tốt. Chúng ta nên nhân biết sự ích lợi chung của đa số đừng nghe lời mê hoặc mà mất dịp hay để hưởng các ân-huệ của chánh-phủ bình dân rồi hóa ra hạng người nghịch của trật-tự.

Bài sau, chúng tôi sẽ thử đề-nghị một phương-pháp hiệp-tác cùng chánh-phủ để đạt đến Ủy-ban điều tra.

Kết luận chúng tôi nhắc rằng: quan Tổng-trưởng Marius Moutet rất cần lòng giải phóng cho các dân tộc bước bằng khỏi tự-do mà nhứt là dân Đông-pháp. Nếu chúng ta biết giờ trật tự thời-cuộc sẽ tới bên mình không chờ ai đâu, một sự thân mật rất cần yếu giữa chánh-phủ Pháp và các dân tộc ở thuộc-địa ắt lúc nầy.

L. T.

TRONG TRẬT-TỰ!

Đã nhiều lần, chúng tôi nhắc nhở đến cái « luồn diện tư-tưởng » đã chạy khắp trong quần-chúng Đông-pháp trong vài tháng nay, do một số ít người không được dung thắng.

Phải, một-trận bình-dân lên nắm chánh-quyền, anh chị em ở thuộc-địa vẫn có hi-vọng... hi-vọng là đặc-quyền của anh chị em, nhưng chúng tôi ao ước anh chị em hãy để hi vọng mình trong trật tự. Đó là anh chị em đã tỏ ra mình là người biết kính mến tinh thần tự-do bác-ái, mà cũng tin nhiệm ở quan Tổng-trưởng thuộc địa Moutet là người đã khai-sanh cho tự-do dân-tự là nguồn gốc của điều hi-vọng của anh chị em ta. Như bức điện-văn, chúng tôi đã đăng, lúc nào quan Tổng-trưởng cũng nhắc: không thể làm một việc gì được nếu không ai biết trong trật tự và luật-pháp...

"...Các ý muốn các sự thật-hành sẽ « chết ngay trong trứng » nếu thời cuộc lại phải rối ren vì những việc... bạo-động, biểu-tình liên-tiếp. Làm sai lầm hay nói một sự thật những bài đang trong các báo.

Đó là rõ ràng, khỏi phải thông ngôn, các nghĩa cách nào nữa.

Vì Chánh-phủ bình-dân chỉ có thể can-trị — như bất cứ là Chánh-phủ nào khác — trong sự yên tịnh và trật-tự thôi.

Điều xảy ra nhứt hơn hết là xui giục quần-chúng bạo-động bậy bạ, làm những việc mất trật-tự, thì kết-quả trước nhứt là chỉ chận ngan đường hi-vọng về các điều cải-cách. Việc ai làm dân không biết lại đổ về đa số dân chúng phải chịu trách-nhiệm nặng nề, không sao hưởng được những mỹ-ý của Chánh-phủ định làm. Như thế, chúng ta có thể bảo những hạng ấy là hạng người phá hoại của xã-hội, hạng người khêu-khích.

Chúng ta ước ao rằng: dân chúng hãy tin-nhiệm ở quan Tổng-trưởng có thi-giờ thật-hành những ý mỹ-ý của ông.

Một tờ báo chuyên-môn về kinh-tế mà được nhiều tay túc-học hữu-tài chủ-trương như tờ báo *Nông-công-Thương* thì không có tờ báo nào có giá-trị hơn nữa.

Điều nữa chúng tôi tưởng nên nhắc lại lời chúng tôi đã nói từ trước rằng: « ... Cuộc điều-tra nầy chỉ là cuộc điều-tra sơ sài thôi vì quan Tổng-trưởng thuộc-địa đã biết rõ các thiệt-trạng các thuộc-địa nhiều lắm rồi... nhiều hơn một vài hạng người đã sống hay đang sống ở thuộc-địa kia nữa. Bằng có chắc chắn là quan Tổng trưởng thuộc-địa Moutet đã từng ra giữa nghị-viện bình-vực chất-vấn về các việc ở thuộc-địa từ trước kia... Ito hay 20 năm về trước lận. Như ông đã từng bình-vực cho cụ Phan-châu-Trinh, là lúc ông chưa giữ bộ nào trong Chánh-phủ mà cũng chưa hề đi chơn đến Đông-pháp lần nào.

Vậy chúng ta quả nong nầy chỉ nghĩa chúng ta không chịu tin-nhiệm ở ngài, thì chỉ là một việc có hại cho dân-chúng ở Đông-pháp vậy, vì lòng tự-ái của ngài sẽ không bao giờ dung cho hạng người khêu khích ấy.

Hãy tưởng lòng tin quan Tổng-trưởng thuộc-địa và hi-vọng trong trật-tự...

L. T. T. V.

MINH OAN CHO MỘT ÔNG QUAN

Tự mình tạo ra cái khó lại vu cho người làm khó

Ở Tòa-bố Vinhlong, ai cũng đều nghe tiếng ông Huyện Ngọc coi về các việc cải bộ rượng đất là một ông quan rất khó. Ai có việc gì mà gặp ông thì thật là « rầu thúi ruột». Bất cứ là một cái tờ giấy, hễ thấy ai một chút thì ông buộc phải sửa lại liền. Có khi sửa đi sửa lại cho tới ba bốn lần mới là xong. Tại sao mà ông làm khó vậy? Nhiều người than phiền và cho rằng ông làm khó vậy là vì ông có ý muốn ăn tiền, nên ông xu bắt bẻ. Mà thật có vậy, ai đem một tờ gì mà trình cho ông, thì thế nào cũng phải bị ông sửa chỗ nầy thêm chỗ nọ. Mà người mình vẫn có tánh không kỹ-càng theo kỷ-luật mà cũng không chịu thất-công, dầu việc quan-hệ mấy cũng vậy.

Bởi thế cho nên ai cũng đều kêu rêu cái tánh tình gắt gao của ông Huyện Ngọc. Chính mình kẻ viết mấy hàng nầy cũng đã bị ông làm khó mấy lần, mà tại có cái chuyện làm khó của ông đo mà hôm nay mới có bài nầy. Chắc bạn ông cũng không ác rằng cái người bị ông làm phiền lòng mà lại ra mình oan cho ông giữa dư-luận công-chúng ở Vinhlong về cái « sự làm khó » của ông. Tại sao các tờ giấy đem đến ông Huyện Ngọc đều bị ông bắt, buộc là ông làm đều bắt làm lại? Có gì là đâu, là tại cái sự cẩu mình mẫn không dung phép, hoặc thiếu một hai khoản gì, thì làm sao, người ta chấp được. Mà nhứt là về ruộng đất, nếu sự sót một chút gì thì ngày sau lại sẽ gặp lắm điều rắc rối.

Vì vậy mà một tờ nào ông cũng xem xét kỹ-càng ông cũng sửa, có khi ông phải nói ma đặt giùm cho một cái nào cho đúng phép rồi ông trả lại cho người có việc đem về mà làm lại. Hễ tờ nào ông đã chỉ cách cho làm, thì chắc cũng là được rồi, không còn ai bắt bẻ gì hết. Sự bắt bẻ, làm khó của ông đó có lợi cho người có việc là vì ông vẫn chịu khó mà đo, mà xét coi số sao mâu, số đi-bộ có phù hợp không và để phòng các việc rắc-rối về chỗ mua bán về sau nữa. Chớ thuở giờ không có một ông nào mà chịu khó tỉ chút vậy. Thường thường hễ ai có đem tờ giấy xin cất bộ ruộng đất thì người ta cứ thâu rồi sổ sổ nầu có trật thì cải tờ cứ chỉnh phải bộ đã mất tiền đóng bằng khoán mà lại mất công làm đi làm lại lục đi-bộ thì cũng phải chịu tốn tiền.

Trái lại, với ông huyện Ngọc thì khỏi phải lo các chuyện mất tiền như thế nữa. Mỗi tờ là người có việc chịu khó đem tờ giấy cho ông coi, rủi có rắt hoặc là sai phép thì ông vẫn sẵn lòng sửa giùm. Không chuyện ông làm thất là mất ngày giờ của ông, chớ không có lợi gì cả.

VỀ VIỆC ĐỔI CÁC THẦY GIÁO Ở BACLIEU

Quan Giám-đốc Học-chánh xuống tận Bắc-liêu

Ông Đốc học Trần-văn-Sửu trong vòng không đầy một năm, mà ông đã đi các thầy giáo hết ở dưới Bacliêu.

Sự phiền hà ấy thấu đến tai quan Giám-đốc học chánh Saigon.

Nên hôm 14 Septembre quan Giám-đốc học-chánh xuống lên Bắcliêu ở tại dinh quan Chánh chủ tỉnh 2 ngày đặng điều-tra vụ nầy.

Quan Giám-đốc có cho mời ông Đốc-học Trần-văn-Sửu, và các thầy giáo bị đổi lại hỏi trót mấy giờ đồng hồ.

Bây giờ quan Giám đốc đã hiểu rõ những lời khai của các thầy giáo rồi.

Thôi để chờ coi kỳ Hội-đồng trật-tự (Conseil de discipline) mấy mới biết rõ được ?

Bắt cứ là với ai, tờ giấy gì mà trật thì ông cứ cầm cui mà sửa giùm. Thấy ông làm khó thì ai cũng giận ông, nhưng sau khi thấy cái sự làm khó kia lại là làm lợi cho mình thì ai cũng hối hận cho cái giận của mình là vô lối. Vì thấy làm người than phiền về cái tánh tình gắt gao của ông huyện Ngọc, mà bộ không chịu xét đến sự ích lợi cho mình, nên kẻ viết mấy hàng nầy là người đã bị ông làm khó, đã từng kinh nghiệm cái « làm khó » rất lợi ích cho dân chúng kia. Nên nói thẳng ra rằng: trong sự ta-văn-đề mua bán ruộng đất của người mình, thật là hết sức rắc rối mà luật-pháp thì rề rề, người mình phần đông như có con sâu cầu thả, làm việc gì cũng không thận-trọng, mà hễ ai nói dâu, bảo sửa lại liền phao vu là kẻ ấy muốn ăn tiền. Cái bịnh dứt lót cũng lại là bịnh chung như bịnh cầu thả trong dân Annam nên hễ gặp ai chỉ dường ngay là phải... vội phép phồng đám ra ý ngại dụt lót. Như thế thì cái khó do, tự người có việc muốn tự gây ra cái khó chớ phải những người như ông Huyện Ngọc kia đâu!

LOAN-ĐỊNH

Mấy lời cẩn thỉnh đồng-bào về cuộc Đông-pháp toàn thể Đại-Hội

Nhơn dịp Phái bộ của Chánh-phủ bình-dân Đại Pháp sắp sang sự tìm điều tra để các phương diện về chánh-trị, kinh-tế, xã-hội, nên lẽ các nhà hữu tâm thức giả có lòng vì dân vì nước cùng nhau xin hợp lại coi số sao mâu, số dị-bộ có phù hợp không và để phòng các việc rắc-rối về chỗ mua bán về sau nữa. Chớ thuở giờ không có một ông nào mà chịu khó tỉ chút vậy. Thường thường hễ ai có đem tờ xin cất bộ ruộng đất thì người ta cứ thâu rồi sổ sổ nầu có trật thì cải tờ cứ chỉnh phải bộ đã mất tiền đóng bằng khoán mà lại mất công làm đi làm lại lục đi-bộ thì cũng phải chịu tốn tiền.

Trái lại, với ông huyện Ngọc thì khỏi phải lo các chuyện mất tiền như thế nữa. Mỗi tờ là người có việc chịu khó đem tờ giấy cho ông coi, rủi có rắt hoặc là sai phép thì ông vẫn sẵn lòng sửa giùm. Không chuyện ông làm thất là mất ngày giờ của ông, chớ không có lợi gì cả.

Bắn nguyện vọng nầy ma trình lên cho Phái-bộ chánh-phủ bình dân xem xét tài nhiên như là cơ có khóc mẹ mới bú cho bú.

Mục-đích thật là thâm thúy đa, hữu ích; còn cơ hội thì rất tốt đẹp vô cùng, vậy về nhứt; trong cuộc dân sự ngộ-nhe cũng phải long mà hưởng ứng cả.

Bạn chủ tịch thật là đành rành có đủ kỷ luật; công việc làm sáng suốt như mắt nhựt.

Còn có nhiều tiếu ban hành động thời thì hô hào hăng hái nhiệt liệt thái quá mà không ra mục đích gì đáng, tỉ dụ như kỳ luật cũng không có. Ấy là vì trong các tiểu ban ấy có làm kẻ thừa cơ hội nầy mà lợi dụng quốc dụng cũng như mấy việc vì vàng của các năm trên, như: cứ lường thế-lực là làm nào đóng cuộc trị an, hai là thủ lợi riêng là cho dục vọng của bọn giả tâm đó, cho nên phải bọ làm lá vì nghĩa ích quốc lợi dân gì đâu. Cảnh là hèn thừa cơ khuấy nước cho đục để thả câu trong phương diện chánh-trị của xứ nầy.

Vậy bảo ở bạt nầy, dâu triệu-phú, dâu vô-sản, dâu trí-thức, dâu lao-động phải nên tận thân vì nước Đông-Pháp toàn thể đại-hội; ấy nó lên đứng cho bọn người nhỏ nó lừa lợi dụng mình rồi đem mình vào con đường hắc ám mà khi chung cuộc ta lại phải hao tiền tốn của cực thảm một trí đã tả vì lời mà ta có ai khi phải ân-hận vào lượt sước là khác.

Những nguyện vọng của ta bắt ai: là về giới nào ta nên tỏ hay cho các đồng-bào dân-tộc ta là người của ta cứ để thay mặt đời lại cho ta chớ cần gì ta phải khuất tùng những bang người mà ta không có tia-nhiệm dâu họ lo là họ là đại-ban hay là tiểu-ban cũng vậy; ấy là đều hay hơn hết và còn chắc có được sự kết-quả nhiều.

VẬY XIN CHỈ Ý — CHỈ Ý
MỘT BAN ÔN-HÒA VÀ TRẬT-TỰ

CUỘC-DIỆN THẾ-GIỚI

Pháp là hòa-bình và tự-do!

Thợ thuyền và chủ-nhân đã thảo thuận rồi! — Loạn-quân quyết chiếm kinh-đô. — Nhưng đội lê-dương Maroc lại trở lại phản với loạn-quân. — Alcazar đã bị tàn phá
Sứ-quán Bỏ-đào-nha cũng đã tiêu-hủy. — 25 khu-trục hạm Anh đến Hải-càng Tây-ban-nha

PHÁP

Dẫu các sự rắc rối các chủ-nghĩa trái ngược nhau bên trong Pháp vẫn muốn hòa-bình

Paris, 18 Septembre. — Trước cácphiên nhóm họp quốc-tế, Thủ tướng L. Blum có đọc một bài diễn-văn truyền ra vô tuyến-điện nói về chánh-sách ngoại-giao. Ông chắc rằng: dùng trước các chế độ độc-tài, Pháp vẫn tin cậy ở chủ-nghĩa chân chủ bền trong cùng như bền ngoài.

• Pháp là một cái gương sáng của các nước dân-chủ. Trong 8 tháng Pháp đã thiết hành nhiều việc cải cách xã-hội, nếu đã không thể thi trật tự cũng đã rất ren rỏi.

• Anh và Mỹ là hai nước cũng như chủ-nghĩa dân chủ mà một bộ mặt một vẻ linh-tế hết sức phồn thạnh.

• Nhưng mà Pháp không bao giờ bắt buộc ai theo về phương diện mình, và cũng không nghe ai bắt buộc theo những lý thuyết chiến-tranh.

Âm chỉ đến cuộc nội loạn ở Tây-ban-nha, ông nói rằng: « Cần-vương chơn và chiến-tranh đối với Pháp đã hết sức nặng nề mà nghỉ đến sự gặng nhau về các chủ-nghĩa.

• Đối với các nước thái bình, Pháp thành-thật muốn cuộc hòa-bình. Pháp không hề từ chối một cuộc thương-thuyết, thảo luận gác cả.

Cuộc hòa-bình của Pháp là một cuộc hòa-bình hoàn toàn dân-chủ. Quan niệm quốc-tế của Pháp là căn cứ ở H. Q. L. định lại sự tăng binh, an toàn hợp tập, hòa bình bất di bất dịch, trung thành các lời giao ước.

• Nhưng rồi, mặc dầu sự gắng nhau về các chủ nghĩa bên trong cũng chi thiên về chế độ dân chủ thôi, Pháp vẫn đồng lòng với một ý muốn là cuộc hòa-bình bền ngoài.

• Pháp không hề muốn trái nghịch với ai cả. Ma cũng không hề chịu ai trái nghịch với mình.

Quan ngại sau của các bài diễn-văn khêu khích và báo-chiến lớ Nuremberg, thì bài diễn văn của Thủ tướng Pháp được báo giới Pháp hoan nghênh đặc-biệt.

Chủ-nhân và thợ thuyền đã thảo thuận nhau rồi!

Paris 18 Sept. — Cuộc xung đột trong các kỹ-nghệ đột ở miền Bắc đã kết. Bộ đã một hiệp-ước như các ông Caoutemps và Salengro đứng trung-gian. Các chủ-nhân và thợ thuyền đã ký xong một bản hiệp-ước hồi sớm mai rày tại Lille do một cuộc tổng hội hiệp giữa các phái viên nhà máy.

Chủ nhân bằng lòng thêm lương đến 8 phần trăm kể từ ngày khởi công làm việc lại. Các thợ thuyền cũng nhận các phái-viên được cử theo hàng chức-nghiệp.

Chánh-phủ thì chịu bảo đảm sự dưỡi ra khỏi các xưởng. Thợ thuyền đồng nhân luôn dịp nầy có khê-ước chung, thì từ đây về sau sẽ không chiếm các xưởng nữa.

Khê-ước chung sẽ ký sau trong kỳ hạn là 8 ngày.

Ngoài ra các thợ thuyền ở kỹ-đột ở Vôsges đều thôi chiếm cứ các xưởng đặng để cho ông Marc Rucrt đứng ra thương thuyết giảo hòa.

Tây-ưe

Lyon, 18 Sept — Sau cuộc lộn xộn ở Lyon, có 60 lính canh-sát bao vậy bắt 120 người và hiện trực xuất hết những người ngoại quốc • khó thương •.

Các đội chuyên-địa và chánh-quốc phải hiệp lại

Paris, 18 Sept. — Các cuộc thao-diễn lớn lao ở miền Nam Đông đã xong. Quan sáu Gamelin có chỉ rõ về sự thống thường của các đội thuộc-địa và chánh quốc.

Quan sáu Billiote, Tổng Thanh-tra các đội thuộc địa cũng có nói các đội thuộc địa đã chứng rõ tài-đó hết sức đáng chú ý trong các trận chiến.

(Coi qua bên trương sau)

CÁC THỨ CHO ÔNG KHÂM-SỨ SILVESTRE

Ông L. Thibaudeau được cử lên quyền Khâm-sứ Caomiên

Paris, 18 Septembre. — Theo đạo chỉ du đề ngày 12 Septembre của quan bảo Chánh phủ Dân quốc mới đảng, cử ông Léon Thibaudeau, Tham-biện nhứt hạng lên quyền Khâm-sứ Caomiên trong lúc ông Khâm-sứ Silvestre phải nhận chức quyền Toàn-quyền Đông-pháp.

Hi tin

Tôi lấy làm hân hạnh tiếp đặng tin lành rằng: bà Quách-văn-Đinh Điền-chủ ở quận 18 trong Cholon mới hạ sanh hôm ngày 18 September nầy một cháu trai đặt tên là Quách-vọng-Thanh rất ngộ nghĩnh.

Nhơn dịp nầy tôi mừng cho Bà-chúe cho Bà được mạnh khoẻ và cháu Quách-vọng-Thanh ăn chơi cho mau đầy tháng.

LÂM-VĂN-NGỌ

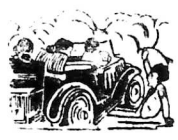

TIN trong nước

NAMKY

SAIGON

DÂN Á HOÀNG, TOÀN HẠI GIẾT LẪN NHAU

Hồi sớm mai hôm qua vào lúc sáu giờ, ai nấy cũng còn đang mê giấc điệp, bỗng đâu có tiếng la cầu cứu inổi lắm cho ai cũng cũng đều phải dựt mình thức dậy chạy đến chỗ kêu cầu cứu hết. Té ra dân của Á-hoàng giết lẫn nhau. Số là như vầy : Anh Salakamsing bị chủ đuổi, mà phòng biết tội gì, anh ta nghĩ rằng cho bạn ta là Goudah-Singh không tốt, kế vạch gì đây nên anh ta chẳng đội trời chung

Sớm mai rồi đây, Goudah Singh đang còn ngon giấc, Salakams ng xách dao nhỏ lại ngay Goudah Singh mà đâm xuống vợ của Goudah cản lại cũng bị Salakamsing đâm Goudah Singh chạy khỏi la cầu cứu. Bịnh tình Goudah Singh rất nặng còn Salakamsing bị vào ở hòa lò

∴

CHOLON

XE HƠI ĐỤNG XE KIẾN

Chiều hôm qua vào lối 4 giờ rưỡi, ở đại lộ Charles Thomson (Cholon) có xảy ra một vụ xe hơi đụng xe kiến.

Chiếc xe hơi số C..... đụng chiếc xe kiến số ..... làm cho khách Đặng - Hợi buôn bán trái cây mới ngồi ở trên xe kiến té nhào xuống đất, la mà tà chói lói. Bể dầu trầy chơn rần hết, mà khách Đặng Hội không lo, cứ lo hốt trái cây đỏ mải.

Có lính lại dẫn anh ta đi nhà thương băn bó, không thôi chắc anh ta không cần ?

Còn anh sớp-phơ giờ ấy cũng được linh mời anh ta đi về bót.

MY-THO

VU CÁO CHO LÍNH

Hôm rồi ở trước tòa Mytho tên linh Nguyễn-văn-Bảu có thấy một người ăn mặt dơ dáy đang nhắm nhìa những mấy cái xe máy đựng trước tòa. Lanh trí, Nguyễn-văn-Bảu núp vào góc hàng rào coi có phải bọm-bắt bắt chơi.

Tên Trần-văn-Lợi là người ăn mặc dơ dáy đã nói trên, chánh là bọm, ng qua, ngó lại, dòm đông, dòm tây mà không thấy ai hết nên nó ung dung toại chí bước lại lấy một cái xe máy đựng đó chạy đi.

Linh Bảu chẳng thèm la lối gì hết, cứ việc lại ngay tên bọm và mời anh bọm về bót. Về bót tên Lợi còn nói không hiểu vì sao mà anh ta bị bắt như vầy ?

Tra riết anh ta chịu có ăn trộm xe máy và anh ta khai thêm rằng : Anh ta có bán cho chú linh Bảu đó một cái xe máy rồi. Ông có nghe vậy bảo linh Bảu đem xe ra coi và giấy phách-tua. Nhưng anh linh Bảu trình ra có đủ bằng cớ hẳn hòi

Thành ra anh bọm Lợi khai láo, vì thủ linh Bảu bắt mình và hỏi giấy thuế thân.

∴

BƯỚNG-BỈNH NỮA THÔI ?

Đặng-thị-An, sanh quán cũng anh Trần-văn-Chương được hai năm nay, có một đứa con. Thường thường vợ chồng ai cũng vậy, ban đầu thì triều-mến nhau lắm, đến sau có hơi lợt lạt một chúc, đây là vợ chồng thị An cũng làm vào cảnh Jó

Hôm rồi, thị An rầy rà với chồng sao đó, thị bỏi ra chợ mướn một chiếc xe hơi đi từ Mỹtho lên Saigon và thị có giao với anh sớp-phơ lên tới Saigon thì mới trả tiền, anh sớp-phơ bằng lòng.

Thị An tính sao không biết mà khi xe vừa tới Saigon, thị bảo sớp-phơ trở về Mytho lại. Về đến nhà anh sớp phơ đòi tiền thì chị ta mới nói thiệt trong mình chị có hai cắt mà thôi, vì giận chồng đi vậy thôi chớ không có mục-đích gì đi đâu hết.

Anh sớp-phơ tức giận nên lại bốt thửa chị ta : Chị ta nói vì giận chồng nên kiếm chuyện đi đặng tránh sự rầy rà trong nhà.

Đại đi đến như vậy, bây giờ không có tiền trả cho xe mướn. Ông có cho mời chồng chị lại mà cũng nghịch không có chồng ai như chồng th

BACKY

HAIPHONG

NẠN XE TAY, MỘT THIẾU-PHỤ BỊ THIỆT MẠNG

Hôm vừa qua vào 8 giờ sáng, Trần-thị Ngợi 25 tuổi, quán ở Hà nâng (Thái-bình), trong khi đang đi lửng thửng ở bên này cầu Joffre (lối sang phố Marinei) bỗng bị một chiếc xe kéo ở bên kia sang vì dốc quá, người phu hầm không kịp đâm sầm vào thị ngã xụt xập xuống đường nằm bất tỉnh.

Ngay khi ấy người ta lập tức đã cho xe kẻ bị nạn vào nhà thương cấp cứu, nhưng bệnh tình nặng quá, nên mấy giờ sau thiếu phụ đã thở hơi cuối cùng.

Nhà chức trách đã mở cuộc điều tra.

∴

NGƯỜI BÁN HÀNG BỊ NGƯỜI MUA HÀNG HỚ BỚT MẤT TIỀN ?

Mme Nguyễn-thị-Mít, bán hàng nón ở số 69 phố hành Nón trình rằng hôm thứ bảy 30 Août, hồi 6 giờ chiều, có một người đàn bà trạc ngoài 30 tuổi, mang một thúng quốc đến bảng mình mà coi mua buôn mấy chục chiếc nón. Trong lúc chủ khách chuyện trò cùng nhau, chẳng rõ người đàn-bà kia đã dùng thứ thuốc mê gì thổi vào mặt bà ta, làm cho bà ta mê man đưa cho người kia mượn 15$00 tiền trình, thế rồi mụ ấy đi mất. Mãi 15 phút sau Mme Mít mới tỉnh thì mụ kia đã đi mất tích rồi. Sở Cẩm còn đang xét việc nầy.

∴

LƯỜI TRỜI TUY THUA MÀ KHÔ LỌT

Một đứa vô-ân là Chung-Chương mới bị bắt

Chung-Chương tên thiệt của tên khách-trú mới vừa bị bắt hôm qua đây.

Ba năm về trước, Chung-Chương một người nghèo nàn, khổ sở, không còn gì hi-vọng đến ngày mai. Thiện-sanh nhơn, bà nhơn vì lộc, nên thời mai gặp khách Trịnh-Xương có lòng nhơn đưa đem về nhà nuôi, và cho công ăn việc làm. Ở được vài tháng, Chung Chương không biết lấy gì đền đáp cái công cải tử hoàn sanh của Trịnh-Xương, nên thừa dịp Trịnh Xương đi khỏi, cạy tủ lấy một bộ đồ hàng và 15$.00 rồi Trịnh Xương về gặp, anh ta còn chưa chịu lỗi, lại còn thưởng cho Trịnh-Xương « ăn nhân » một cái nóc-ao vào hàm họ, làm Trịnh Xương té ngửa ra bất tỉnh nhơn sự. Tới khi dụng tỉnh lại, Chương đã rúc mất hồi nào.

Trịnh Xương mới lên cớ rõ bớt. Từ khi Chung-Chương bỏ nhà ăn-nhậu mình là Trịnh-Xương ra đi, liền đổi tên đổi họ là Lý-văn-Ngọc mướn phố ở đường Guillerault ở tới bây giờ

Trời chẳng dung đứa gian, nên hôm vừa rồi, Lý-văn-Ngọc đi lăng-nhăn đâu đó bị linh hỏi giấy thuế thân, nhưng anh ta không rõ giấy tờ gì hết, bị dẹu về bót. Hỏi tra anh ta, anh ta cứ khai anh ta là người Annam mới, bởi vì anh ta nói tiếng Annam giỏi lắm. Nhờ ông cò Chapuis, là một người có kinh-nghiệm, ông liền cho gởi chàng ta lại nhà hình, lục xét ra, quả thật là đứa vô-nghĩ Chung-Chương cải tên lý lại là Lý-văn-Ngọc. Thôi, mới cái tội ấy rồi ở nhà pha, ăn cơm gạo lức cũng đáng

Muốn bán

Có một miếng đất 15.000 thước vuông cách chợ Thủdức chừng 500 thước, có một nước mạnh và tốt lắm. Ai muốn cất nhà mát và xây hồ tắm, nghỉ ngơi mua nó dùng phải chỗ lắm.

Do nơi bổn quán thương lượng.

BỊNH ĐAU GÂN CỐT

là một chứng bịnh khó mà tả cho rành rẽ rõ ý khoa được.

Ấy là chứng bịnh có khi biết có khi không biết được mà phương ngôn về vệ sanh có ý nghĩa bảo phải lấy nó trong mình ra.

Bộ phận làm cho thân thể tráng kiện, lấy đó đặc địa trong mình là gân vậy.

Chúng ta nên giúp là gân của mình làm xong phận sự của nó là nhờ thuốc ERVIL. Thuốc nầy để uống, không độc, không mắc giá.

Thuốc ERVIL (nước và bột) có bán tại Saigon, nơi nhà thuốc trung-ương, số nhà 195 204, đường Catinat và nơi các nhà thuốc khác

MỘT VỤ TRỘM NỮ-TRANG VÀ QUẦN ÁO HƠN 600 ĐỒNG

Hôm chủ nhựt vừa rồi Mme Archimbaud ở nhà số 17 phố Rialan là vợ một viên đại úy vừa bị nạn từ trần được mấy hôm nay có đến sở Cẩm trình rằng có kẻ gian vào lấy trộm của bà mất nhiều đồ nữ trang bằng vàng đáng giá 500$ và nhiều quần áo đáng giá 130$00. Nguyên trong khi nhà bà bận việc đưa đám chồng, kẻ gian thừa cơ lẻn vào lấy trộm, mãi đến khi xong việc nhà soát lại mới hốt là mất.

Bà Archimbaud có nghi cho một người bồi ở nhà bà tên là Ng-gia-Bệ. Tên nầy đã bị bắt ra Cẩm để xét hỏi và chiều hôm qua đã bị giải ra tòa án.

Quan Biện-lý sẽ giao việc trộm nầy cho sở Một-thám mở cuộc điều tra

THUỐC ĐIẾU HIỆU "CHAMPION"

4 xu một gói 20 điếu — 1 xu 5 điếu

Qui ngài xin lưu ý :

Luôn luôn chúng tôi vẫn cố làm cho vừa lòng qui ngài, chúng tôi hiến cho qui ngài cái hiệu thuốc mới « CHAMPION ».

Hiệu thuốc mới nầy được hai điều lợi :

1° Giá rất rẻ. — Vì chúng tôi muốn hiến cho qui vị một thứ thuốc giá rất hạ, ai ai cũng có thể mua được. — Qui ngài chắc cũng nhận rõ rằng chúng tôi đã chịu thiệt lắm điều nên mới bán được có 4 xu một gói.

2° Phẩm chất — Xin qui ngài dùng thử thuốc « CHAMPION » qui ngài sẽ thấy, tuy giá rất hạ chưa bao giờ có như vậy, song chúng tôi cũng trân trọng phẩm chất thuốc, và chăm nom cái bao thuốc, cho đẹp gọn thời, đẹp để

Vấn toàn bằng thuốc lá thượng hảo hạng, nên thuốc « CHAMPION » rất thơm vừa ngon, không nồng, không khó cổ, bợp vệ sanh, vì dặng các vị Bác-sĩ Y-khoa công nhận là thuốc rất tinh khiết.

Dùng thuốc « CHAMPION » qui ngài sẽ được khoái lạc, vì là một thứ thuốc rất hợp sở thích của qui ngài, bao thuốc nhã nhặn, đẹp để và lại rẻ tiền

4 xu một gói 20 điếu — 1 xu 5 điếu

Đọc báo mà không đọc tờ *Nông-công-Thương* chuaphải là người biết đọc.

TẠI SAO phi sẵn nhay chưa trong mấy tuần lễ, sao không đừng một thứ "DIPLORYL" chưa khỏi bịnh BỆNH LẬU

và các bịnh vì lậu sinh ra

Chưa tin dâu. Bởi cách chữa BỆNH LẬU bằng thuốc DIPLORYL LECLERC & Cie, 57, Rue de la Victoire PARIS

và các hiệu bào-chế tốt. Chưa đủ quan. Không mất tiền.

© Saigon Pharm. Centr. 195-204, B. Catinat

DÂY BẦNG

Chỏ các Viên-Quan

Bổn-hiệu có tiếp đặng bản Phát mới gởi sang các thứ dây bông (*cordons*) cho viên-quan như Đốc-phủ, Phủ, Huyện, Cai-tổng hạng-nhứt, hạng-nhì, hạng-ba, Hội-đồng địa-hạt, và Ban-biện Phó-tổng.

Vì mỗi thứ có vài ba cái mà thôi nên Bổn-hiệu xin các qui ngài nào có cần dùng thì viết thơ liền cho Bổn-hiệu mà hỏi giá. Bổn-hiệu sẽ hồi âm cho qui ngài hiết.

Nếu chậm trễ Bổn-hiệu bán hết thời phải đợi cả năm bảy tháng nữa bên Pháp mới có gởi qua thêm

Xin qui ngài lưu ý.

Imprimerie de l'Union,
NGUYỄN-VĂN-CỦA
57, *rue Lucien Massard*
SAIGON

Bài hát

Trong tuồng Thương-Khó của bộ Thiện-Kịch *Thiện - Tân - Thành*, gởi bán tại số nhà 36, Rue d'Ar-senille, Tândịnh giá mỗi cuốn 05$18. Có nhiều giọng hát rất hay.

Rượu hiệu DUBONNET
Rượu bổ và dưỡng lập sức lực lại

Trong gia tộc giờ uống rượu
DUBONNET
thì trước giờ ăn cơm một Khắc đồng hồ

ĐẠI-LÝ ĐỘC QUYỀN
Compagnie Optorg — ROBIN

Samedi 19-36 — TIỂU-THUYẾT — số 409

江 湖 劍 俠

Giang hồ kiếm hiệp

火燒紅蓮寺
Hỏa thiêu Hồng-liên-tự

Nguyễn-Chánh-Sắt : dịch thuật.

Hồi thứ bốn mươi bốn

Trả bạc lại, phơi sơ giới hướng-quan, Hồi tội ác, đuổi quách liệt đồ-đệ.

(Tiếp theo)

Chớ như chúng ta là bọn tu luyện đạo pháp thì cái câu vũ tro đạp lửa mà có nghĩa gì; như lời Sư-tôn đã nói rằng xuống nước không lạnh vào lửa không nóng thì tức là vũ tro đạp lửa đó chớ gì. Thì ra việc ấy vẫn còn tầm thường, quá, có chi là lạ. Nay ta với Sư-đệ vừa mới thấy nhau lần đầu, mà sư-đệ đã ngồi ở đây hơn ba tháng ngoài, đã chịu thanh đạm lắm rồi; vậy để ta đùng một cái thuật, để cho sư đệ ăn no một bữa; trong ý sư-đệ ưa ăn thức gì, dầu có xa ngàn dặm trở lại, sư-đệ thích ăn thứ gì thì cứ nói ngay, bất luận là giá tiền mắc rẻ, nội trong một giờ ta sẽ dùng phép khiến ngỏ qui lấy về không hề sai sót, để dải sư-đệ cho rõ rài tình-phận của ta là sư huynh đây. »

Nguyên Quán-hiệu-Chung vốn là một đứa con nít, nghe nói những chuyện thuật chơi như vậy thì lấy làm cao hứng, phần thì ngồi đã ba tháng ở nơi hòn đá, cũng là thèm lắm, nên nghe nói tới đồ ăn, đã nhảy nước giải. Liền đứng dậy cười rằng : « Tôi làm rộn sư-huynh thiệt tôi áy náy chẳng cùng. Lẻ thì tôi phải vận động rượu thịt tới đây, để t ếp phong cho sư huynh, ngặt vì công phu đạo thuật của tôi còn chưa được cao, nên không biết làm sao cho được ».

Đái-phước-Thành lấy làm đắc ý, bèn nói rằng : « Hai ta đều là đồng môn học đạo với nhau, cũng như anh em ruột thịt vậy, về sau sư-đệ tu luyện cho được bổn-lãnh như ta rồi thì cũng như ta vậy; bất luận là vật gì, có khó kiếm cho lắm đi nữa, cũng chỉ tốn có một đạo linh phù là biện được liền. Bọn ta là người học đạo, đã chịu ngán cay muôn đắng; ấy cũng là vì trông mong cho có cái ngày khoái-lạc về sau ».

Quán-hiệu-Chung nó : « Vả bửa ea phải là dùng giấy bút và son hay chăng ? Mà ở đây không có đồ đó, vậy phải làm sao bây giờ ? »

Đái-phước-Thành lắt đầu cười rằng : « Nếu phải cần nhiều đều phiền phức như vậy, thì có chi mà gọi là đạo-pháp. »

Vừa nói vừa dùng tay mặc mà bắt ấn, miệng thì nói : « Cứ xem đây nầy. » Rồi đưa tay lên trên không liệu bủa mà về bùa. Lại hỏi rằng : « Sư-đệ muốn ăn vật gì cứ nói ngay ra, chớ biết vật ấy ở về phương nào, đặng ta có dạy về phương ấy mà về bùa. Hãy nói cho mau đi, đặng ta có lấy đem về cho sư đệ ăn một bửa chơi cho khoái.

Quán hiệu Chung cười hì hì và nói rằng : « Hễ muốn ăn gì là có nấy hay sao ? »

Đái phước-Thành cũng cười rằng : « Thôi, không cần là phải nói vật gì làm chi, cứ nói vật ấy ở đâu ? và ở nhà người nào chẳ ra cái món ăn ấy, ta đều lấy đem về được hết cho sư-đệ ăn ; nếu biện không được thì làm sao mà gọi là đạo-pháp cao diệu cho được. Xưa Tả-Từ mà còn được cá Lô-ngư ở Tông-giang cho Tào-Tháo coi, cũng là dùng những đạo-pháp ấy; nếu chẳng phải là người có bổn-lãnh, thì không tài nào mà làm được. Thôi, để ta làm cho mà coi. »

(Còn nữa)

Sửa chỗ sái :

Kể từ số báo ra ngày 4 Septembre số 5361 thì Tiểu thuyết Hỏa-thiêu Hồng-liên-Tự đã qua hồi thứ bốn mươi bốn rồi, mà Ấn-công quán sửa, cứ để Bốn mươi ba mãi cho đến nay.

Vậy kể từ ngày 4 Septembre đến nay, xin kể là Hồi thứ bốn mươi bốn vậy.

PHÉP NUÔI CON

của Dr Nguyễn-Hải.

(Tiếp theo)

Vậy dưới sau đứa nhỏ có cái bụng sinh, cái bụng ỏng, cái bụng con cóc!... Đứa nhỏ ăn nhiều quá, không thể tiêu hóa được hết, sinh ra lắm mồ hôi, lại nặng đi tiểu, ngày đêm lúc nào cũng ướt đầm. Ăn đúng phép thì mỗi ngày đưa nhỏ chỉ đi tiểu một lần, hai lần là cùng: ăn qua độ thì mỗi ngày nó đi tới 4-5 lần. Nếm phần đứa nhỏ là một việc rất quan hệ trong nhép nuôi trẻ. Tôi xin giới thiệu cái phong vũ biểu của bậc danh sư Louis Dewraigne.

Tốt trời (beau fixe): Phun vang như hột gà chưng.

Mưa nắng không chừng (variable): phân lỏng nhiều, không tiêu.

Mưa (pluie): phân lỏng đi te-re.

Bão (tempête): phân xanh như lá cây, có chất nhờ dầm. Đứa nhỏ ăn không tiêu, đi tiểu một ngày 5, bảy lần thì một cái bộ tiêu hóa đứa nhỏ không làm hơn lên được, chỉ có sự cần đi thôi. Cho bú ít đi, có khi bắt nó nhịn bú, thì nó mới không sự cần thêm, điều đó nhiều người không muốn hiểu. Cái bộ tiêu hóa của đứa nhỏ đi tiểu luôn chục lần mỗi ngày là bộ tiêu hóa đang đau, nó cần phải nghỉ việc, cho đứa nhỏ bú sữa thêm không nhưng không bổ ích gì cho nó, mà lại làm cho nó đi tiểu nhiều lần hơn nữa, đau lên nữa.

Cũng có đứa nhỏ sức ốc hơn người, hơn những đứa cùng tuổi nó một, hai kilos. Thấy nó mập mạp mà cho là khoẻ mạnh có khi cũng phải, mà có khi cũng lầm. Phải coi chừng, nếu vẫn cho nó bú có giờ thì phải trừ bớt sức ăn của nó đi.

Nếu đứa nhỏ bú có giờ, mỗi lần bú đủ sức, mới đủ thời dụng phép mà nó không lớn lên nữa, không nặng cân thêm, khi bấy giờ phải lo phần chất sữa. Trong một kỳ trước, tôi đã nói mỗi lúc một khác, cho nên đem phần chất sữa phải lấy 20 grammes buổi sáng, 20 grammes giữa bữa trưa, và 20 grammes cuối bữa chiều, thì mới bắt đầu thiếu sữa ấy có chất bổ đủ thiếu ra sao.

Thường tôi bảy tám tháng, không thấy đứa nhỏ lên cân nữa, khi ấy bởi thiếu sữa, bấy giờ phải lo cho nó bú thêm sữa bò.

Trong những kỳ trước tôi đã nói đến phép nuôi con lấy, kỳ này bàn về một lối nuôi con khác nữa, nuôi bằng vú sữa. Nhưng trước hết hãy lược kể hết thảy những lối nuôi trẻ:

1 a) Nếu người mẹ nuôi con được thì phải cho con bú lấy, tức là nuôi lấy: allaitlement maternel.

b) Nếu người mẹ vì một lẽ gì, không có sữa, hoặc yếu v.v..., mà không có thể nuôi con lấy được, thì bấy giờ mới nuôi vú sữa để cho con bú: allaitlement par une nourrice.

Nuôi con bằng sữa mẹ dễ hay là nuôi bằng sữa của vú, thì gọi là nuôi cách tự nhiên: allaitlement naturel tức là người bú sữa người vậy.

Mẹ nuôi con lấy là gián tiện nhất, hợp lý nhất. nuôi vú sữa để thay cho người, tuy vẫn là cách nuôi tự nhiên, người bú sữa người, nhưng cũng đã là việc cùng bất đắt dĩ.

Người mẹ thiệt không có lấy một giọt sữa thì mới được bỏ việc nuôi con, nếu chỉ ít sữa, nếu chỉ còn ít chỉ đủ một phần mười cũng nên cho bú của mình, rồi lấy thêm sữa bò mà cho bú thêm cho đủ. Nuôi sữa mẹ, nửa sữa bò như vậy, tây kêu là allaitlement mixte.

3: khi người mẹ không có lấy một giọt sữa, mà vì một lẽ gì không nuôi mới được vú sữa thì bay giờ đành phải nuôi con bằng sữa loài vật. Như vậy mới gọi lối nuôi không được tự nhiên, allaitlement artificiel.

Sữa loài vật người ta dùng thế cho sữa người thì có sữa bò là tốt là để dùng hơn hết. Một đôi khi người ta còn dùng tới sữa dê (lait de chèvre). Sữa bò dùng vào việc nuôi con nít thì người Tây dùng 4 thứ:

1 sữa tươi (lait frais).

2: sữa chín (lait stérilisé. Đóng trong ve hoặc trong hộp.

3: sữa đặc (lait condensé).

4: sữa khô (lait en poudre)

Ta dùng sữa đặc có đường đóng trong hộp thiếc là dễ dùng tiện hơn, để dùng hơn hết.

Tôi sẽ lần lượt nói đến hết thảy bấy nhiêu lối nuôi nít kỳ này hãy xin bàn đến một vấn-đề rất quan trọng là vấn-đề vú sữa.

Nuôi vú sữa

Hiện thời phép nuôi con trẻ bên xứ ta, kể từ ở hạng trung lưu trở lên phần nhiều không ra khỏi hai cách sau nầy:

(Còn nữa)

GIA-CHÁNH

Cùng em Ngọc-Lan.

Nhơn vì Dương-sĩ-Tâm lão Tiên-sanh tạ thế, bà-phụ của chị có về Tân-châu mà điếu tang, phần thì bà-mẫu của chị lại không được giỏi trong mình, cho nên bà-phụ của chị phải ở nán lại nhà mà chăm nom săn sóc thuốc men cho bà-mẫu của chị gần trót tuần nay; bổn phận chị cũng phải lo sắn sóc chợ búa cơm nước cho bà-phụ chị dùng.

Hoàng chi mỗi khi có bà-phụ của chị về nhà, thì nhà không ngớt khách, cho nên chị không rảnh được mà viết thơ cho em.

Đến nay bà-mẫu của chị mới vừa thuyên giảm, và bà-phụ của chị cũng mới vừa trở lại Saigon; nên chị phải nhơn lúc rảnh rang mà rồi thảo bức thơ nầy cho em đây, trước là cho em hay tin bà-mẫu của chị hôm nay cũng vừa bình phục như xưa và luôn dịp chị lại chỉ thêm về cách nấu thịt đùi heo muối cho em cho đủ.

∴

Thịt heo muối nấu với cà to-mách

(Petit salé aux tomates)

Trước hết cũng phải ngâm thịt cho lâu, cho được 6, 7 giờ, cho nó ra bớt nước mặn rồi xắt ra từ khúc, sau bắt cái son lên, nấu mỡ cho sôi bỏ thịt vô ram chung với vài củ hành tây chẻ tư cho vàng rắc vô chút bột mì xóc trộn cho đều, rồi bỏ cà tô-mách vào; cà tomates phải chẻ ra làm hai, nặn cho hết hột và rửa cho sạch bỏ cà vào xóc thêm một hồi nữa rồi sẽ chế nước nóng vô, nếu có nước buổi-đon (bouillon) thì chế nước bouillon vào mà nấu càng tốt; gia vào cái lá thơm, đậy nắp lại nấu trên lửa riu riu cho đến khi chín là dọn lên ăn.

∴

Thịt đùi heo muối ăn sống

(Jambon cru)

Thường là người ta hay ăn sống thịt đùi sam-bon (jambon) với hành và cũ-cải trắng.

Thịt đùi sam-bon phải xắt mỏng ra từ miếng, sắp vào cái đia, rồi sắp cũ-hành ta với cũ-cải đỏ (radis) hay là cũ-cải trắng (navets) chung quanh; rồi đọn lên ăn. Muốn coi cho đẹp, thì cũ hành Annam phải cắt rẻ bỏ đi, lột lớp ngoài cho sạch, cắt là phải chừa lại độ hai lóng tay, lấy dao bén chẻ mỗi lá làm tư, rồi bỏ vào ngâm trong nước lạnh: chừng nửa giờ, hoặc một giờ thì là thấy cái lá nó cuộng lại hết, trông đẹp lắm, vớt ra, vụt cho sạch nước rồi sắp chung quanh thịt.

Cũ-cải trắng (navets) thì cắt cái đầu có lá, cũng chừa lá lại chừng vài lóng tay, gọt vỏ cho sạch, rồi chẻ ra làm tư, cũng bỏ ngâm trong nước trước khi ăn độ chừng một giờ.

∴

Thịt đùi heo muối luộc

(Jambon bouilli)

Phải bỏ thịt trong nồi, đổ nửa phần nước, nửa phần rượu chát trắng, vài cái lá thơm (thym et laurier) tiêu để nguyên hột chừng 10 hột, ít lá persil một vài củ hành tây ít tép hành ta, ít tép tỏi, một vài củ hẹ tây (poireau) vài củ khoai tây, vài củ cải-rốt. Rồi nấu cho lâu, như thịt bò nấu xúp vậy.

Thi của văn-đàn

Culaomây

Nghe Chanh phủ ăn-xá Quốc-sự phạm Võ gần thọ khuyên chồng.

Gió trời Nam bỉ vàng mây ấu,
Ngọn gió tây trỗi giọt mưa sa,
Bầy vườn tươi tắng màu hoa.
Cả mừng gặp nước, chim ca sỗ lồng.
Trên Chánh-phủ mở lòng dung tứng
Dưới Nam-triều sẵng bụng hải hà,
Ban ơn cho thiếp được tha,
Vui câu bội ngộ đậm đà tình chung!
Bỏ những lóc tiết-lý lúng tòng,
Gặp phong trào chàng cùng vẫy vùng.
Hỏi ai Cần-đảo nghìn trung?
Thấu chàng dạ thiếp nầu nung gan đồng,
Nghe sơn tự tiếng chuông đêm giồng,
Nhìn trăng dương ngọn sóng bùa tràng.
Rèm thưa trăng lọt sương chang-hang quyện kêu bạn rượt càng tái tê.
Trông thêm tủi cảnh bướm mặt bể
Lòng ước mơ như thể chàng về.
Nước-non, non-nước bộn bề...

Nguyễn-thị Minh-Hương
Cholon.

Khăn đen suối-đờn

NGUYỄN-VĂN-BỘP
chủ suối-đờn

(Cerc) Bình-Nhâm par Lái-Thiêu

Tôi còn đương làm những kiểu khăn đặt riêng tùy theo ý mỗi ông; xin viết thơ nói rõ mấy lớp và lấy ni tôi sẽ làm y theo gởi lại, cách lãnh hóa giao ngân, sở phí tôi chịu. Qui ông ở gần xin mời đến nhà trước xem mấy đờn, sau dễ bề lựa khăn cho vừa ý.

Bùng và Nhiễu-gô ở trong bằng (tiếm đen, giá . . . . . 3$00

Bùng và Nhiễu-gô ở trong bằng mền, giá . 2.00

Cẩm-nhung mình phăn ở trong mền, giá. 1.40

(Đại-lý M. Trần, Meilleur prix à Dakao.

Khi chín rồi thì vớt thịt để trong một cái dĩa, rắc bột thính bánh mì lên trên thịt, rồi đọn lên ăn với các thứ rau cải đã nấu chung với thịt đó. Còn nước thì ăn cũng như ăn nước xúp vậy.

∴

Thịt đùi heo muối nấu với rau cải

(Jambon aux légumes)

Trước hết phải gọt vài ba củ khoai tây, vài ba củ cải-rốt, một cũ-cải trắng (navet. một vài cũ su-rao (chou-rave) vài củ hẹ tây (poireaux) cắt khúc, sửa bắp cải cắt ra làm tư. Bắt cái son lên nấu mỡ cho sôi, cắt một miếng thịt sam-bon cho dày, bỏ vô ram với một cũ hành tây chẻ tư cho vàng; rồi bỏ hết các thứ rau cải vô mà ram chung hết thảy; hễ các thứ rau cải bắt mỡ cho đều rồi thì chế nước nóng vô, nếu có nước buổi-đon càng tốt, gia vài cái lá thơm, rau tiêu, đậy nắp lại cho kín, nấu trên lửa thang riu riu cho đến khi thịt và rau đều chín rục là dọn lên ăn.

∴

Thịt đùi heo muối chiên

(Jambon frit)

Xắt thịt đùi heo muối ra từ miếng mỏng mỏng, rồi chiên trong mỡ hay là bơ (beurre) cũng tốt. Khi thịt chín rồi, phải chế một chút giấm là đọn lên ăn; phải rắc persil băm sắn trên thịt.

Thịt nầy phải ăn với khoai luộc, hay là ăn với khoai chiên.

∴

Thịt đùi heo muối chiên ăn với sốt cà-tô-mách

(Jambon frit à la sauce tomates)

Chiên thịt như mới nói trên, rồi đổ sốt cà tô-mách (sauce tomates) lên trên, hâm lại cho nóng là dọn lên ăn.

∴

Thịt đùi heo muối ăn với các thứ chả

(Jambon frit aux diverses purées)

Cũng chiên như nói trên, rồi đọn lên trên các thứ chả, như: chả cải qui, chả đậu hột khô hay tươi, đậu trắng, đậu lentilles; chả khoai tán, chả cải diệp, chả củ hành tây, chả củ hẹ tây (poireaux) v... v...

∴

Thịt đùi heo muối chiên ăn với khoai tây

(Jambon frit aux pommes de terre)

Chiên thịt đùi heo như nói trên, sau cũng chiên khoai cho vàng, rồi đọn thịt trong dĩa, sắp khoai chiên chung quanh là đọn lên ăn.

Thôi, kỳ nầy gấp quá, chị dạy sơ cho em mấy món, để kỳ sau chị sẽ chỉ thêm.

NGUYỄN-THỊ HỒNG-VÂN
Tânchâu

Ca-nữ sao lại gọi là Cô-Đào?

Rốt đời nhà Trần. Hồ-qui-ly tiếm vị, nước Tàu (nhà minh) nhân cơ hội ấy, sai Tướng qua xâm-lấn nước Nam, thuộc về biên giải Bắc-kỳ, đâu đâu cũng có quân Tàu đồn đó ở đó, buổi ấy có một nàng ca-nữ nổi tiếng, tục danh là Đào-nương, quê quán nàng thuộc tỉnh Hưng yên, ở huyện Tiên-lữ làng Đào-động, quân Tàu đóng đồn ở làng đó, thường tới nhà Đào-nương nghe ca hát làm vui, họ say mê giọng ca hát của nàng, thêm nàng tiếp đãi rượu trà tử tế, quân Tàu ở lại nhà nàng nằm ngủ, chẳng đề lòng nghi ngại chút nào.

Xứ nầy thuộc về thượng-du, thứ muỗi nhứng con thiệt lớn, hễ tối lại thì muỗi bay đầy nhà cửa, giống thể bầy ong, cho nên nhơn dân muốn tránh khỏi muỗi cắn về lúc ban-đêm, mỗi người phải sắm mỗi cái đầy-bố thiệt lớn. đầy-bố nầy vừa một người nằm trong thong thả, khi nằm ngủ thì chun vào đầy bố mà nằm.

Đào-nương lập kế sắm rồi, trong nhà nàng sắm thêm đầy bố nhiều lắm, thường đêm quân Tàu tới nhà nàng ngủ, lại mỗi người có mỗi đầy bố chun trong mà nằm. mỗi đầy-bố có đầy quai nơi miệng đầy sắn rồi. khi quân Tàu chun vào đầy bố rồi nàng ở ngoài thắt quai đầy lại cho chặt, đến sáng ngày ngủ dậy, thì nàng mở quai đầy cho quân Tàu ra, nàng làm vậy như thường. quân Tàu chả nghi ngờ việc gì khác nữa.

Hôm nọ, quân Tàu tới nghe hát đông lắm, nàng đãi rượu mọi người uống say, quân Tàu nghe hát và đánh chén đã rồi, đều chun vào đầy-bố nằm ngủ, nàng thắt quai miệng đầy-bố lại, quân Tàu nằm trong ngáy pho pho. đến khuya đêm, nàng khiến qua nhơn lên khiên bứt thảy mấy đầy-bố liệng xuống sông, quân Tàu chết biệt tăm biệt dạng.

Bởi vậy, quân Tàu ở trong đồn không biết, lớp nầy chết, lại có lớp khác tới nghe ca hát thường thường. Đào-nương làm cách đó mấy tháng trường, quân Tàu bị chết nhiều lắm.

Đoạn quan-đồn kiểm điểm số quân lại, thấy số quân hao tổn phần nhiều, quan-đồn không biết cớ sao, trường là quân linh kiếm đường đào thoát.

Quan-đồn nghi đóng đồn chỗ nầy bất lợi. bèn dời đồn đi chỗ khác lức thời.

Lúc bấy giờ, người làng khỏi nạn khuấy rối về quân Tàu, họ cảm ơn Đào-nương vô hạn. sau khi Đào-nương quá vãng, người làng cất miếu thờ nàng, kể sau bọn ca-nữ đều lấy họ « Đào » mà xưng hô, là kỷ niệm nàng Đào-nương đời đời vậy. vì có sự tích như trên đã nói, nên nước ta tự nam chí bắc, đều gọi ca-nữ là cô Đào.

Còn tiếng « kép » kế sau tiếng « Đào » cũng có tích xưa truyền lại: Đời nhà Trần đổi « ca-nữ phường » gọi là « ca-nữ-giáp » mỗi giáp ca-nữ có một người quân-giáp lãnh đầu, đời xưa gọi là Đào-giáp, nay gọi là Đào-kép, bởi nói trại tiếng « giap » ra tiếng « kép » vậy.

SONG-BÍNH, THUẬT

Savon «Con-Cọp»

Cần dùng khắp cả xứ Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ và Cao-miên. Đã có tiếng, một nhà Đại Lý Độc quyền, được trọn quyền sắp đặt việc mua bán trong tỉnh.

Thư từ xin đề cho:

M. JEAN PEI LEGRINI
53, Boulevard Kitchener, Saigon

Hãng cần dùng thêm 3 người Caissiers và ba người Magasiniers. Xin đến thương lượng.

Docteur
VÕ-DUY-THẠCH
50, BOULEVARD BONARD
(gần Pha-le Chánh Kỳ) SAIGON

Mới mở phòng coi mạch ngày 10 Mars 1936.
Chuyên trị bịnh tê bại... và các chứng bịnh khác.
Mỗi ngày sớm mai và chiều.

CUỘC XỔ SỐ

của hội Tập-bắn và tập phương-pháp vào cơ binh Nam-kỳ

Tất cả số trúng 7.000 $

1 số độc-đắc	2.000$00
1 số trúng	1.000 00
2 số trúng	500 00
5 số trúng	100 00
10 số trúng	50 00
50 số trúng	20 00
100 số trúng	10 00

Giá bán mỗi số: 0$50

NGÀY XỔ SỐ
11 Novembre 1936

Giấy số để bán khắp nơi và tại M. Trần-thái-Nguyên có imprimerie de l'Union — Saigon.

SỮA NƯỚC TƯƠI

NESTLÉ

HIỆU

CON-CHIM

Là thứ sữa rất trong sạch, rất bổ dưỡng, dễ tiêu hóa, lúc nào dùng cũng tốt.

Thứ sữa nầy quả nhiên là đã có tiếng khắp hoàn-cầu.

AI MUỐN CÓ SÁN TẠI NHÀ MỘT ÔNG THẦY-THUỐC?

MUA

SÁCH DƯỠNG SANH

CHO GIA QUYẾN

ÔNG Y KHOA TẤN SĨ A. SARRAMON soạn

ÔNG Phó-bảng NGUYỄN-BÍNH dịch Quốc âm

BÁN TẠI

IMPRIMERIE DE L'UNION

— NGUYỄN-VĂN-CỦA —

N° 42 Rue Lucien Mossard — SAIGON

MỖI QUYỂN

GIÁ 1$00

HÃNG BẢO-KÊ

HIỆU

LA PROVIDENCE ET L'INDUSTRIELLE DU NORD

Ông BOY-LANDRY

Làm Bai-lip 17, Place du Théâtre, 17 — Saigon

Hãng Bảo-kê nầy chuyên lo bảo-kê cho những sở-hơi, nhà cửa, phố và hàng-hóa cho anh em. Những người ở Saigon, Cholon hoặc ở trong Lục-tỉnh mà chịu bảo-kê với hãng nầy, nếu gặp lúc rủi ro hư hại việc gì, thì hãng sẽ bồi thường một cách rất mau lẹ vô cùng. Xin anh em lưu-ý.

PENSIONNAT

HUỲNH-KHƯƠNG-NINH

61, Rue d'Arfeuille — SAIGON

Số học sanh của Bổn-trường thi đậu trong hai kỳ: Certificat d'études élémentaires indigènes: 55 trò.

Certificat d'études primaires franco-indigènes: 54 trò.

Ngày tựu trường các lớp Sơ-học: 15 Juillet 1936.

Ngày tựu trường các lớp Trung-đẳng: 1er Août 1936.

Thơ từ xin học gởi trước ngày tựu trường.

HUỲNH-KHƯƠNG-NINH.

TRƯỜNG HỌC NGHỀ MÁY VÀ ĐIỆN

95-95bis rue Lagrandière — SAIGON

Téléphone 20425

Directeur TRỊNH-HƯNG-NGÃU

TỰU TRƯỜNG ngày 31 AOUT 1936

do M. HỒ ĐẮC CUNG Mécanicien diplômé de l'E. E. I. M. dạy.

ĐÔNG-PHÁP NGÂN-HÀNG

ĐƯỢC HƯỞNG ĐẶC ÂN CỦA CHÁNH-PHỦ TẬP HÀ NĂM 1875

Hồi nạp danh vốn 120.000.000 quan

Vốn đóng đủ: 120.000.000 quan — HỘI QUÁN:

Vốn tồn trữ tới ngày 31 XII 32: 120.000.000 quan — 96, Bd Haussmann PARIS (IXe)

Chủ tịch Hội-đồng coi-quản: M. René THION DE LA CHAUME

Tổng Giám-đốc: M. PAUL BAUDOUIN

Tên đặt th p ố INDOCHINE

CÁC CHI-NGÀNH VÀ ĐẠI-LÝ

TRUNG-HOA	ĐÔNG-PHÁP	CÁC XỨ KHÁC
CANTON	SAIGON	BANGKOK
FORT-BAYARD	BATIAMBANG	
HANKEOU	CANTHO	DJIBOUTI
HONGKONG	HAIPHONG	
PÉKIN	HANOI	NOUMÉA
SHANGHAI	HUÉ	PAPEETE
TIENTSIN	PNOMPENH	
TUNNANFOU	QUINHON	PONDICHERY
	TOURANE	
	VINH	SINGAPORE

GIAO TIẾP KHẮP CÁC NƠI TRÊN THẾ GIỚI

Làm đủ các công-việc ngân hàng và buôn bán đổi chác

CHI-NGÀNH Ở SAIGON — QUAI DE BELGIQUE — R C N 1

CHO MƯỢN TỦ-SẮT

Cỡ các tủ-sắt tính mỗi phân	Thời hạn và giá tiền mướn			
	1 tháng	3 tháng	6 tháng	1 năm
Nhỏ 18 × 28 × 50	2$00	2$50	4$00	10$00
Trung 18 × 52 × 50	4.00	7.00	10.00	20.00
Lớn 38 × 52 × 60	7.50	10.50	15.00	30.00

GÂY MÔN

Thuốc SIROP DESCHIENS có thuyết bổ

Lắm chứng Bong Lao nhiều người, bệnh đã nặng, có khi nguy, mà dùng thuốc nầy lần lần cũng khỏi hẳn. Thuốc nầy dùng rất dễ, không có mùi khó chịu, mà lại ngon, trẻ con thích uống lắm.

MỸ NHƠN VIÊN

SỬA SẮC ĐẸP

ĐÁNH THỨ HẾT

BẢN SỨC KHỎE

TẨY BAN CHƯỚC

TÀM MẶNG CHẤT

PARAFFINE

Phước bảo phẩm tiếp xương bảo sanh

68, đại lộ Bonard, Saigon

Có những sản phẩm mỹ Nhơn Viên KLYTIA 62, Place Vendôme, Paris

Thưa quí bà quí cô

Tôi lấy làm hân hạnh trình quí bà quí cô biết rằng tôi mới mở một Mỹ-Nhơn Viên tại 46 phố Bonard.

Được chỉ thị tỉ mỉ cốt ý trang hoàng rất tinh xảo, chắc quí bà quí cô sẽ vừa ý.

Bổn tiệm tôi đặng sửa sắc đẹp con việc sẵn sóc tay chưa thì đã có người giúp việc thạo dưới quyền trông nom sẵn tôi.

Có chỗ sắp đặt riêng để làm cho ốm bớt bằng cách đánh thịt thịt và tẩm chất paraffine.

Xin quí bà quí cô chiếu cố, đến viếng Mỹ-Nhơn Viên tôi rất hoan nghênh.

Ra kính

MADELEINE BUI

BANUFACTURE SAIGONNAISE DE CAOUTCHOUC & MOLDAGES

Société d'Exploitation des Etablissements

BROSSARD MOPIN

Kỹ nghiệp

Đang lập từ năm 1906

số 3 đường Lucien Lacouture

CHODUI — SAIGON

E — Marque déposée

Gạch bông tốt thượng hạng, nhiều kiểu mới rất xinh-đẹp làm bằng XI-măn đỏ thứ màu và các vật dùng đều ở Pháp-quốc lại.

Xin mời quí vị đến xem, kiểu gạch bông mới bày, đẹp lắm. Giá bán hạ xuống rất nhiều. Xin viết thơ hỏi bản giá mới Bổn-hiệu sẽ gởi cho.

Dây thép đề tắt *Adresse télégraphique* MANUCANG. — SAIGON

VỪA RA THÔNG THẢ

hàng ở đường L. Lacouture. — Chodui gần trại lính tập Ô-ma

HO LAO

Chớ nên thấy ho thường mà không lo điều trị, nếu để lâu sẽ thành ra ho lao.

Phải trị lập tức khi mới ban sơ bằng thuốc PULMOGENINE, ho, bớt lần mỗi ngày. Một muỗng canh với một chút nước trà sẽ dặng hiệu nghiệm, đã trừ dặng ho và bổ phổi.

PULMOGENINE là một thứ thuốc trị bịnh ho rất thần hiệu.

Nếu người bịnh nào đã dùng thuốc PULMOGENINE rồi thì sẽ rõ sự hiệu nghiệm của nó.

PULMOGENINE VỈ LỚN GIÁ 1$50

Có bán khắp nhà thuốc tây

Chỗ trữ Pharmacie Centrale J. MUS, 1884 & 201, Rue Catinat Saigon.

Một cuộc may ít có

Có tiệm họa hình muốn bán các thứ nước thuốc dùng trong nghề họa hình, giá thật rẻ. Ai muốn mua thì xin mời đến xem hay là viết thơ thương nghị đo nơi Bổn-báo.

Muốn bán

Nhiều sở ruộng cọng chung lại chừng 400 mẫu ở tại làng Mỹ-thiện Mỹ lợi và Mỹ-đức-tây, hạt Mỹ-tho ruộng cận theo mé kinh.

Ai muốn mua từ sở cũng dặng, xin do nơi Bổn-báo.

SÁCH PHẬT DẠNG BÌA ĐẸP

Nhà sách Đoàn-trung Còn mới vừa đóng bìa xong một bộ sách hiệp làm bốn quyển: Lịch sử nhà Phật, Pháp giáo nhà Phật, các Tông phái đạo Phật, Tăng-lữ nhà Phật. Bìa nạp-tông, lưng vẽ lối in chữ vàng, rất chắc, để dành đời đời. Giá tại chỗ: $ 3.00.

Quí vị ở xa muốn mua, nhà sách sẽ in tên họ, chức nghiệp và địa-chỉ của quí vị vô lưng sách, in chữ vàng. Nhà sách sẽ gởi đến cho quí vị bằng cách lãnh hóa giao ngân, tất cả vừa cước phí là 3$50.

Thật là một dịp may, được sách quí đóng bìa đẹp đẽ.

Thơ từ: M. ĐOÀN-TRUNG-CÒN, 143 rue Lagrandière — Saigon.

19-9-1936 Trinh-Thám Tiểu-Thuyết số 5

Người giàu BÍ MẬT

Dịch-giả: VÕ-BÁ-PHAN

CHƯƠNG THỨ NHỨT

Phát hiện vụ ám-sát

(*tiếp theo*)

Mã-Đình nói đến đây ngừng lại, trầm ngâm giây lâu lại tiếp:

— Tôi!.. Tôi e không báo đền được, chẳng dám đối túc-hạ không can gì đến tôi! Tôi..»

Bột-lôi-Khắc nhích cười

— Mã-Định ạ!.. anh còn muốn nói gì? Tôi đây giờ không muốn quảng-cáo như vậy!»

Mã-Định nói:

—Tôi!.. tôi còn muốn nói chi tôi biết! Tôi biết tôi rất kém hơn túc-hạ nhiều.

Nếu tôi dám chắc rằng: nếu chẳng có túc-hạ giúp tôi, thì đâu ở dặng cái địa-vị cao-thượng ngày nay?»

Đ nh-Cảm thấy Mã-Đình nói khi nhỏ nhẹ, lúc lại rồn rằng, khác cả dạng tâm-thường Rồ lấy làm ký-dị!

Bột-lôi-Khắc thì trái hẳn: thỉnh-thoảng chàng gật đầu nói:

— Xin anh nói tiếp chớ ngại!»

Mã-Đình cúi mình bước lại nói:

—Bột-lôi-Khắc! tôi lại như túc-hạ giúp tôi một lần nữa! nhưng!.. nhưng giúp lần nầy không phải như các lần trước! Gấp lắm!... tôi xin thưa túc-hạ: số là: vụ án ở Tây-hải nhai với tôi có tình riêng xem ở trong!

Bột-lôi-Khắc vội hỏi:

—Tình riêng!.. tình riêng à? Mã-Đình! chắc anh ngại?»

Mã-Đình nói:

— Việc của tôi chính như vật ở trong trái bộ! thiệt là rất khó giải! Con gái của tôi tên Đô-Lịp; cũng đi xem vào vụ kẻ chết! nhưng đối với con của kẻ chết lại là bạn thân-ái!..»

Bột lôi-Khắc nghe nói, thì cặp mắt hiện ra lòng-lánh sáng-quắt chớ không phải cứ dữ như khi trước. Lại dựa lưng vào ghế mà lặng chớ về cảnh-giám thuật tiếp. Cảnh-giám Mã-Đình thò tay vào túi áo lấy ra một cái điện-tín và nói

— Hồi sớm mai tôi được cái điện-tín của con gái tôi, con tôi tự nói: có điều rất rối! » Bột-lôi-Khắc! túc-hạ biết chỗ nói con-tôi thế nào chăng? chúng mình luận đến tên: Phật-lang-khách, chính con gái tôi rất mến người nầy!.. Bột-lôi-Khắc anh ơ!..»

Mã-Đình lại đổi giọng mềm mỏng nhỏ nhẹ tiếp:

— Đô-Lịp! tức là con gái yêu của tôi! tôi yêu như trên thế giới! từ vợ tôi qua đời; thì tôi rất yêu con gái tôi! Chẳng phải nói về hình dung đẹp mà thôi! Nay tôi vì Phật-lăng-Khách vô-tội, chắc túc-hạ dư hiểu; nếu người vô-tội mà chẳng mau mau biện-bạch, chắc con cô kẻ theo mà không - cáo. Chẳng là trái ý tôi lắm?»

Bột-lôi-Khắc liền đọn lấy tờ điện-tín trong tay Mã Đình ma dọc:

— Xin thương con, mau mau đến! toan-tính chuyện gấp!

ĐÔ-LỊP KÝ

— Bột-lôi-Khắc nói:

— Theo câu văn vắn tắc trong điện-tín nầy; chắc con gái anh sợ Phật-lăng-Khách bị hại về vụ dính níu với ông bị chết nọ?»

Rồi chàng cầm bức điện-tín trao vào tay Mã-Đình và nói tiếp:

— Con gái thật đang thương Trong lúc hoảng-cấp thiệt y như lời của túc hạ, thì cô ấy yêu l'hật-lăng-Khách?»

Mã-Đình nói:

(Còn tiếp).

DẦU NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

Một thứ ve trung, vuốn vực mới ra đời
chỉ ban có một các bạc (0$10) một ve

Dầu Nhị-Thiên-Đường là một thứ dầu chuyên trị về bá chứng rất hay, đã nổi danh từ ba mươi mấy năm nay.

Nhờ dùng rông si ứng thượng pẩm được liệu chế ra, nên mùi vị nó thơm tho êm diệu, lại đủ sức cứu cấp phò nguỵ tiêu trừ bá bịnh, công hiệu lạ lùng.

Bởi vậy, lên chữ tôn trưởng trong toàn cõi Đông-Pháp, đều hoan nghinh thích dùng Dầu Nhị-Thiên-Đường hơn hết.

Từ trong nhà bước ra ngoài đường, bất kể lên xe lửa, xe hơi đò, hoặc xống tàu, giác hay là đi tắt nơi chơn trời góc biển, cũng đều thấy người ta có dùng Dầu Nhị-Thiên-Đường cả.

Thiệt tưởng bao nhiêu đó cũng đủ làm cho mình thấy rõ rằng sự tốt và sức hay của Dầu Nhị-Thiên-Đường dân bực nào rồi.

Ở đời, người ta cũng vậy, mà cho đến vật dụng hay thuốc men cũng vậy, rồ danh vang càng cao bao nhiêu, thì càng bị chúng ganh ghét đố kị bấy nhiêu.

Nên Dầu Nhị-Thiên-Đường mà đặng danh tiếng lẫy lừng chừng nào, thì nhứng đứa tiểu nhơn nó càng ước ao trong lòng chừng nấy, rồi sự đố kị công nhơn theo đó mà tăng lên đến cực điểm nữa.

Bởi vậy, chúng nó tìm đủ trăm phương ngàn kế, hoặc, rải truyền đơn, hoặc sai bộ hạ đi cùng đều đường cuối chợ mà công kích Dầu Nhị-Thiên-Đường.

Nhưng chừng nó càng công kích nhiều chừng nào thì càng tỏ cho thiên hạ thấy rõ cái thái độ lỗ mảng đốt nát của chúng chừng ấy.

Tranh thương mà dùng đến cái thủ đoạn đê hèn khó ở như vậy, đã chẳng ai thèm nghe mà tự lại chúng nó càng làm cho Dầu Nhị-Thiên-Đường tăng thêm giá trị lên cao nữa.

Là thì Bổn-đường không nên nói mà lâu chi. Song sự ực thẳng đã phải ép lòng tỏ ra lời để trong cáo cho chư tôn chủ ở toàn cõi Đông-Pháp đặng biết vậy thôi.

Luận tiện Bổn-đường xin cho chư tôn hữu hay: Hôm nay Bổn-đường mới làm một thứ ve trung vuông vức, lớn gần bằng ve Dầu Nhị-Thiên-Đường bán 0$26 tự thử nay, lại cũng đựng toàn một thứ thượng phẩm được liệu đó mà chế ra, y như vậy chớ chẳng khác chút nào hết.

Bổn-ý của chúng tôi cũng định đã lâu, lại nhơn tiệp đặng thơ của các thân chủ ở Nam, Trung, Bắc, ở Lèo và Cao-man gởi về, Nên Bổn-đường phải chìu theo ý của chư tôn chủ mà làm thử ve trung nầy cho đủ các hạng ve lớn, ve trung và ve nhỏ, đặng để bề cho chư tôn chủ mua Dầu Nhị-Thiên-Đường mà dùng; trong lúc kinh tế eo hẹp nầy.

Vậy Bổn-đường xin kể giá dưới đây, để chư tôn chủ xem cho biết mà phòng sự mua làm bán lợn.

DẦU NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

1° — Ve lớn mọi lần bán 0$26 một ve, bây giờ chỉ bán có 0$20 một ve thôi.
2° — Ve trung bán 0$10 một ve.
3° — Ve nhỏ trước để giá 0$10, bây giờ còn 0$07.

Dầu Nhị-Thiên-Đường là một thứ dầu mà ai cũng ưa dùng, lại có cả các hạng ve lớn nhỏ, mà giá rẻ như vậy, thiết tưởng ai cũng mua đặng mà dùng.

Bổn-đường rất mong sẽ giúp ích động cho chư tôn chủ trong muôn một, để tạ lòng chiếu cố của chư tôn chủ bấy lâu nay.

Kính cáo
NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG
47, Rue de Canton 47, -:- CHOLON

DOCTEUR

NGUYỄN-VĂN-KIỂU

MÉDECIN DENTISTE

STOMATOGLOSTE DIPLOMÉ DE PARIS

Trị bịnh đau miệng và đau răng

SOUS-PROTHÈSE ORTHODONTIE

119, Boulevard Bonard (trên trường lầu thứ nhứt)

SAIGON

GIỜ KHẨN BỊNH:

Sớm mai từ 7 giờ tới 12 giờ
Chiều từ 3 giờ tới 6 giờ
Chúa-nhựt và ngày lễ từ 9 giờ tới 12 giờ

Téléphone 398

Các quan cai-trường
Các giáo-sư

Nếu quí vị vui lòng nhận bán giùm các sách của tôi cho học-sanh, tôi xin biếu cho một phần huê hồng 10 %.

Xin viết thơ cho tôi biết tôi sẽ gởi bản kê sách có giá cả và điều lệ.

Sách cũ đóng bìa lại thật đẹp có chữ vàng bán rẻ hơn sách mới.

NGUYỄN-PHÚ-HỮU
Reliure-Cartonnage
102-104 Boulevard Galliéni
Gare Louvain-Saigon
Tél. 20467

Người phu xe Vóc lại bỏ thuốc độc vào vịt nước mắm toan gây án mạng

CHỦ NHÀ LÀ BÀ NAM-HOA Ở SỐ 19 PHỐ JAMBERT ĐÁ MẤT 1.000 QUYỂN VỞ AVIAT LẠI ĂN PHẢI CHẤT ĐỘC

Hanoi. — Sau khi đã thỏa thuận giá cả với hiệu sách Nam-ký phố Bờ-hồ, bà Vũ-thúy-Đào chủ hiệu sách Nam-hoa số 19 phố Jambert bèn soạn đủ một ngàn vở Aviat giao cho người kéo xe nhà tên là Vóc 18 tuổi, quê ở Hadông đem biên lai và vở lại hiệu Nam-ký. Vóc đi rồi mãi không thấy về. Sanh nghi, bà Đắc lại hỏi bà Nam-ký mới hay rằng số tiền 1.000 quyển vở giá 85p.50 bà Nam-ký đã giao đủ cho Vóc mang về rồi. Đưa mắt nhìn ra cửa, bà Đắc chỉ thấy cái nhà xe chở sách đem đến bỏ trơ vơ ở mé đường, còn Vóc, Vóc đã ôm tiền đi mất. Còn đang cho người đi lùng theo bắt, đến bữa cơm chiều bà Đắc ăn phải thứ nước mắm đựng trong cái vịt mọi khi, thứ nước mắm nầy bà nghi đã bỏ thuốc độc vào, nên bà và thân-mẫu bà ăn vào đều khó ở.

Hiện vịt nước mắm kia, bà Đắc đã đem trình các nhà chuyên-trách. Các nhà chuyên-trách đang cho đi truy nã người kéo xe phăn chủ kia.

KỂ TỪ 21 SEPTEMBRE NẦY

Những người bị phạt vi cảnh phải tư ra tòa án sẽ lược phép nộp tiền tại sở Cẩm Hàng-Trống

Hanoi. — Trở về trước đây mỗi khi một người nào bị phạt vi-cảnh ở sở cẩm mà quá 24 giờ không chịu nộp phạt, phải tư ra tòa án, sau khi đã tin sở phạt gấp bội, những bị cáo phải làm giấy lôi thôi mới được nộp tiền. Như vậy có về phiền phức cho những người bị truy tố nên bắt đầu từ 21 Septembre nầy, ông chánh cẩm Hàng-trống Fabiani được cứ kiểm chức biện-lý lo các việc vi cảnh tại tòa án trừng trị Hanoi thì việc nầy thay đổi một khác.

Ông Fabiani chỉ ngồi ghế biện lý những việc vi-cảnh thôi nên nếu trong một phiên Tòa trường-trị đang xử các việc trộm, lừa đảo v.v..., đến khi tới những việc vi cảnh, ông biện lý đang ngồi lại cho ông Fabiani nhận trách nhiệm buộc tội những bị cáo bị truy tố về tội ấy.

Sở tiền phạt về vi cảnh khi phải đem ra phiên công khai, vân phải làm giấy má lôi thôi xin phép quan biện lý mới được nộp. Vì có việc thay đổi nói trên nên kể từ 21 Septembre nầy sở tiền đó, dân Hànội có thể đem nạp thẳng tại ngay sở cẩm Hàng trống, phòng giấy cấp liên-lại cho.

TỐN 5$ NHIỀU KHI LỢI VÔ BẠC MUỐN
Mỗi lần hỏi hượt chỉ tốn có 0$ 5
(Giá riêng từ đây đến cái Avril)

NỢ NẦN
VƯỜN ĐẤT
TƯƠNG PHẦN
THƯA KIỆN » »...

XIN ĐỌC:
Nhà pháp-luật cố-vấn chuyên môn
PHAN-VĂN-THIẾT
CẬT-KHOA CỬ-NHƠN
45 rue A. Garcon — Saigon
(Làm đơn tờ có giá riêng tây trường hợp)

CỨ MỖI NGÀY hãy uống
MỘT VIÊN THUỐC HƯỜU CỦA ông
Lương-y DEHAUT
uống trước khi dùng cơm,
thì CHẮC BẰNG KHỎE MẠNH LUÔN
Ai bịnh-nguy-suy-nhược, ngực bủn, tay run, ăn ngủ không yên, nhức đầu, chóng mặt, hay quên, ho nhiều, ho ra máu, ho lâu không dứt, nên mau mau dùng thuốc HƯỜU của danh-y.
Ai cần dùng thuốc nầy, xin cứ hỏi nơi các nhà thuốc.
NƯỚC MẮT AN KHÔNG TRẮC
HÀNG BÁO TỪ, CHỐNG MẮT,
KHÔNG THỨ THỜI
Nhà thuốc Lương-y DEHAUT, số 78 đường Jules-Ferry, Paris, cùng khắp trong mấy tiệm thuốc.

TRONG TÁM NGÀY
một lọ thuốc DIPLORYL chữa khỏi BỆNH LẬU. Khỏi hẳn, không ốm lại, không bị bệnh khác, không phải tìm cách lôi thôi. Nhận được 55 quan, sẽ sin gởi thuốc, không mất cước.
LUCZINSKI et Cie
67, rue de la Victoire - PARIS
hay các hàng bào chế tốt
Sạch bịnh, không mất cước

HÃY SĂN SÓC LÁ GAN

Sầu sắc là gan không phải khỏe không; thấy vì dùng nhằm thứ thuốc có chất độc, mà tốt tạo là giúp nó để hư rồi những sự khó nhọc. Buồng gan thường rất mỏng manh, và cũng chính nó là một bộ phận trọng yếu trong cơ thể. Nếu khi nào làm cho ruột rà hơi một nhọc, vì chính đó là chỗ sanh ra nhiều chứng bịnh, rồi đó là gan sẽ có khi không làm lại rất dễ dàng.

Rửa ráy trong và khắp cùng ruột không gì mau và hiệu nghiệm không chi gì bằng thuốc Ervil (thuốc nước hoặc hột).

Đã hai tại Saigon nhứt là tại Trung-ương Dược-Phòng 105-201 Rue Catinat.

ĐỔI LỜI THÀNH-THẬT

Kính lời cùng chư thiện-tín được rõ, ngài nào có mua riêng tờ « Phụ-trương Phật-Học » mất dấu, song hễ đến ngày thứ bảy trong mỗi tuần lễ ngày « Phụ-trương Phật-Học » xuất bản chung tôi có gởi một số *LỤC-TỈNH TÂN-VĂN* kèm theo với tờ « Phật-Học » đó, là chúng tôi có ý biếu thêm cho các ngài xem chơi. Các ngài cũng cứ trả y theo giá tiền « Phật-Học » mỗi năm là 2$50, sau tháng là 1$30 vậy thôi; chớ không phải trả thêm tiền chi khác nữa; xin các ngài cứ để tờ *LỤC-TỈNH TÂN-VĂN* ấy mà xem, chẳng cần phải gởi trả lại như trước làm chi cho thêm công.

Thành thật đổi lời biện bạch, nhờ chư thiện-tín biết cho.

L. T. T. V.

Ai muốn dùng thuốc Tây mới, tốt hạng nhứt?
Ai muốn có người bào-chế thiệt kỹ càng, các toa thuốc của các quan Đốc-Tơ:

VẬY XIN QUÍ VỊ ĐẾN TẠI:

pharmacie franco-asiatique

PHÁP-Á DƯỢC PHÒNG

Rue des Marins, 219 -:- CHOLON

Tại đó sẽ có ông **PHẠM-HỮU-HẠNH** nước hạng Bào chế-sư, tiếp rước quí vị một cách mau-mắn và vui-vẻ.

Thuốc mới và tốt nhứt-hạng, giá lại rẻ.

Quí vị ở Lục-Tỉnh gởi thơ lên mua thuốc, thì chúng tôi sẽn lòng tài hành, giá thuốc tính xuất mước phân lại không tính tiền cước phí.

EDEN-CINÉMA

Thứ bảy 12 tới thứ sáu 18 Septembre

Arènes Joyeuses

CASINO DE SAIGON

Chương trình ngày 15-9-36

Film partant indien

CASINO DE DAKAO

Thứ hai 14 tới thứ tư 16 Septembre

L'Agonie des Aigles

CÁCH ĐIỀU-TRỊ THEO PHƯƠNG NỘI-ẤM
để chữa

BỆNH GIANG-MAI

bằng thuốc bánh

SIGMARGYL

Thuốc SIGMARGYL trắc có ba lần hiệu đã thí nghiệm về Bệnh Giang Mai, thuốc SIGMARGYL nầy chữa ngay ở máu và ở các nơi bệnh chứng lần-thương, cả các thời-kỳ nổi bệnh hoàng Mai. Không quan-ngại gì, không tổn-hại gì đến tì vị, thuốc nầy là một thứ thuốc trắc hay, có các tay thầy thuốc chuyên-môn chứng-thực và khi có công hiệu:

THAY ĐƯỢC THUỐC TIÊM

Chế ra tại
Préparation du Laboratoire Chimiothérapique
L. Péju et Théodore Tanguis à Paris

Thuốc SIGMARGYL bán tại các hãng bào chế lớn thuốc địa

PHÒNG COI MẠCH
NGUYỄN-VĂN KHẢI
Lương-y bổn quốc tri sĩ
Médecin libre
GIỜ COI MẠCH:
Sớm mai.. đ 7 h. á 10 h
Chiều .. .. đ 15 h. á 18 h
30, Route provinciale 15
(Gần gare xe điện) GIADỊNH

RƯỢU BẠC-HÀ **GET**
PIPPERMINT
GET
rượu nầy uống đã mát mà lại mất khan tiếng.

ĐOẠN-THIÊN TIỂU-THUYẾT -:- 19 Sept. 1936 -:- N° 11

LỊCH-SỬ NƯỚC LÈO

Dịch giả SONG-BÌNH

Nước Lèo và nước Cao-miên thuộc về Man-chuẩng, đối với nước Nam ta có ở Triều-đông lân đới, nghĩa là hai nước kia tàng phục nước Nam ta, cũng như Tây-an-hiệu của nước Nam ta vậy. Từ khi cõi Đông-Pháp có bang giao cùng các nước Mán-quốc, nước ta và nước Lèo, nước Cao-miên, đều là Thuộc-địa của Mán-quốc ở trong cõi Đông-Pháp nầy, tuy hai nước kia trên đầu của mình chăm bước, không so sánh lại với sự tân-bộ mau chóng của nước Nam ta, song về phương diện lân-bang, nước ta và hai nước kia cũng có tình vong-lai giao hảo. Dương-tử đã dịch thuật lịch-sử nước Cao-miên rồi, lại phải dịch thuật lịch-sử nước Lèo luôn thể, đặng hiến Đốc-giả xem tường.

(*Tiếp theo*)

Phan-van-thúy lại đáng sớ tâu rằng : « A-nộ ở Tam-động và chiêu-chơn đã lâu, tình cảnh nhiều bề khổ cực, theo lời thỉnh cầu của A-nộ, một hai, muốn qui phụ với Triều đình, việc nầy định đoạt làm sao, xin Thánh-hoàng chỉ phán ».

Đức Minh-mạng hạ chỉ dụ rằng : A-nộ xuất bôn tại ngoại, ăn sương nằm tuyết khổ thân, một vị quốc-vương như thế kia, cảnh tình ấy cũng nên ái tuất, phụ giao Tỉnh-thần ở nghệ-an phụng chỉ, cất một cái « công-quán » ở bên Tỉnh-thanh, công-quán ấy là chỗ trú ngụ của Quốc-vương nước Lèo, sẻ là ân từ quốc-vương là A-nộ trú ngụ ở đó, sau khi Tỉnh-thần cất xong công-quán, tâu lại đức-vua động hay. Đức vua ban hạ một đạo sắc-dụ, và ngàn lượng bạch-kim, khiến Nguyễn-công tiệp đem giao cho A-nộ ở Tam-động, theo như lời sắc-dụ, công-tiệp phải bảo hộ A-nộ về ở công-quán tại tỉnh nghệ-an, khi A-nộ về ở chỗ công-quán rồi, phụng chỉ tới kinh đề « chiêm cận » 覲 (phiên-thần tới kinh hầu yết vua, gọi là chiêm-cận)

Lúc A-nộ xuất bôn lánh nạn, người em là Ấp-ma-hạt không chịu từng hành, A-nộ đem mẹ và con bỏ người đi theo, lên tới xứ Tam-động ở đó.

Sau khi A-nộ lánh mình ở Tam-động, Xiêm-nhơn lập Ấp-ma-hạt (người em của A-nộ) làm Quốc-vương nước Lèo, Ấp-ma-hạt gởi thơ cho con A-nộ là Hạt-xà-bông, biếu Xà-bông nghinh thỉnh A-nộ và Gia-quyến về nước, nếu A-nộ trở về mà có việc gì rắc rối, thì Ấp-ma-hạt xin lấy mình thay thế cho A-nộ cam lòng, trong bức thơ gởi cho Xà-bông, Ấp-ma-hạt có mấy lời thỉnh cầu quá quyết như vậy.

Xiêm-tướng là Xứ-phạ-hoạ-đi, cũng gởi thơ cho A-nộ mà nói rằng : « tôi thấy ngài xuất-bôn lại ngoại, thì ết để dạ ái hoài, nên tôi đã gởi điệp về nước Xiêm, xin Xiêm-vương thử dụng sự lỗi cho ngài kẻo tội nghiệp, bửa trước đây, Xiêm-vương phúc thơ lại cho tôi biết, là Xiêm-vương bằng lòng xá lỗi cho ngài rồi, vậy xin ngài phản giá hồi cung, chẳng nghi ngại việc gì nữa hết ».

Phóng-vân Ấp-ma-hạt và Xiêm-tướng gởi thơ cho A-nộ như vậy. Phan-van-thúy tự sự sớ tấu về Triều, Đức Minh-mạng hạ chỉ-dụ cho A-nộ hay rằng : chẳng kịp thi chầy, Triều-đình sẽ hộ tống Quốc-vương về nước. Quốc-vương cứ an tâm ở lại đó, chờ nghe lời Ma-hạt và Xiêm-tướng mà lẫm, Quốc-vương phải chọn một vài người thân-tín trong bộ thuộc của mình, đem thơ Quốc-vương về bổn quốc (nước-Leo) cảm tạ, nghĩa là cảm tạ Ma-hạt và Xiêm-tướng, đề xem sự đồng tịnh của họ thế nào » vua Lèo là A-nộ tiếp được chỉ-dụ nầy, còn dự dự không dám về nước.

Phóng-vân Ấp-ma-hạt và Xiêm-tướng gởi thơ cho A-nộ như vậy. Phan-van-thúy tự sự sớ tấu về Triều, Đức Minh-mạng hạ chỉ-dụ cho A-nộ hay rằng : chẳng kịp thi chầy, Triều-đình sẽ hộ tống Quốc-vương về nước. Quốc-vương cứ an tâm ở lại đó, chờ nghe lời Ma-hạt và Xiêm-tướng mà lẫm, Quốc-vương phải chọn một vài người thân-tín trong bộ thuộc của mình, đem thơ Quốc-vương về bổn quốc (nước-Leo) cảm tạ, nghĩa là cảm tạ Ma-hạt và Xiêm-tướng, đề xem sự đồng tịnh của họ thế nào » vua Lèo là A-nộ tiếp được chỉ-dụ nầy, còn dự dự không dám về nước.

Năm ấy mùa thu tháng tám, A-nộ khiến con là Hạt-xà-bông đem lễ-vật cống hiến Triều-đình, vì A-nộ đã được ân từ về ở công quán tại tỉnh nghệ-an, cho nên khiến con đem lễ vật vào kinh bái tạ. Đức Minh-mạng truyền thâu nhận mấy cặp hùng-tượn, (voi đực) kỳ dư lễ-vật hoàn lại cho Hạt-xà-bông.

(Còn nữa)

IMPRIMERIE DU LỤC-TỈNH TÂN-VĂN
Directeur Propriétaire: NGUYỄN-VĂN-THIẾT.
57, Rue Lucien Mossard. — SAIGON

TIRAGE 3.500 EXEMPLAIRES
Reçu le présent LÂM-VAN-NGỌ.
19 Septembre 36

Một tiệc mừng thầy cai-tổng Bảo-ngãi hạt Bến-tre

Thầy Mai-văn-Thái, Ban-biện quyền chánh-tổng Bảo-ngãi bấy lâu, nay đã được Chánh-phủ bổ thăng thiệt thọ Cai-tổng, Viên-quan, Hương-chức tân cựu và các điền-chủ làng Anhiệp có mở tiệc tại nhà việc làng ngày 8 Août 1936 để mừng thầy mới vinh thăng.

Trong nhà việc chưng dọn huy hoàng Hương-chức ngồi thuyền thủy lục đến rước thầy chánh tổng. Có nhạc ở đàu tiếp rước. Bôn giờ chiều nhập tiệc Ban mãi-tửa cạn xong theo điệu chào mừng Thật là oai nghiêm và vui vẻ một cách lạ thường.

Bên từng - Sâm - banh -, Thầy Nguyễn - văn Lử, Cựu Hội-đồng địa hạt, thay mặt cho nhơn viên điền-chủ và Hương-chức tân, cựu, đứng dậy đọc bài chúc-tụng như dưới đây :

Bẩm thầy chánh-tổng

Thưa quí ngài

Nhơn tiệc mọn nầy, tôi không mệ ngôn từ quê kịch nên bạo gan đứng thay mặt cho Hương-chức tân-cựu cùng nhơn-viên điền-chủ làng Anhiệp để bày tỏ đôi lời thành thật về công đức cao dày của Thầy chánh - tổng Bảo-ngãi mới vinh - thăng, sau nữa cất nghĩa theo ý kiến hạp hòi của tôi trong bửa tiệc nầy.

Bẩm thầy chánh-tổng.

Chúng tôi hết sức cảm động mà được thấy chiếu cố đến dự tiệc mọn nầy với chúng tôi. Sự ấy làm cho chúng tôi được hân hạnh biết mấy. Chúng tôi hằng để ý thấy rằng Thầy không khi nào quên làng An-hiệp của tôi là một làng nhỏ nhen.

Chúng tôi thiết tưởng, Thầy đặng giàu lòng hảo hiệp như thế, hỏi thầy là trăm-anh thê-phiệt, là : trẻ tuổi thầy đã làm chủ chánh làng đủ bực.

Từ chức xã-trưởng lên đến chức Hương chủ, Hương-cả, thầy đã lịch lãm cả bao nhiêu đều tân khổ với quê-hương.

Nay chúng tôi xin thành thật cảm tạ thầm tình của Thầy vậy.

Từ năm 1924, thầy đã lên làm chức Ban biện phó tổng chung lo việc chánh-trị với thầy chánh tổng Phạm Thay đem hết độ nhiệt thành trên vì nước dưới vì dân mà điều đình việc trị an trong xứ. Việc chánh-trị đã đặng Quan trên yêu dấu mà thầy cứ giữ mực quân bình, công-chánh, không nghiêm khắc làng, dân cho thái quá, mà dân gian đều khâm phục. Người hiền thì gần, kẻ gian thì lánh.

Thầy ra đời làm quan nhằm lúc thiệt là khó khăn trải qua một thời kỳ kinh khủng mà từ xưa đến nay mấy vị quan kia chưa từng biết. Bắt đầu năm 1931 thì có cuộc kinh-tế ngừa-nghiêng. Sự nghèo-khổ trào lan khắp trong nước. Nhơn đó những việc bạo-động cộng sản và trộm cướp nãy sanh các nơi lừng lẫy làm cho nhơn tâm đều khủng - khiếp ghê sợ vô cùng* Riêng một phần tổng nầy đặng an-ổn lắm là nhờ cái phương châm của thầy trị dân khéo vậy. Đều ấy chánh-phủ át không quên công mẫn cán của thầy và chúng tôi cũng cảm đội ân - đức

Nhiều khi mỗ cuộc đạo kinh đáp lệ trong phần tổng. Thầy cũng ra đảm đương việc cả một mình. Cho đến những việc Canh-nông tương-tế và thuế vụ của dân, mỗi việc thầy lo xuôi như chảy. Thầy hết sức chịu nỗi khổ cùng quan trên mà lòng cho dân động an nhiên thong-thả.

Đến năm 1933 thầy chánh tổng Phạm đã tự trần. Quan trên cho thầy lên nắm quyền Chánh tổng Bảo - ngãi, một mình gồm trị sáu thôn, biết bao nhiêu là trách - nhậm nặng-nề, thầy đều lo kham chấy thầy. Nói tóm lại, thầy là một vị quan Địa - phương, trên thì được quan trên yêu dùng, dưới thì được làng dân mến chuộng

Từ ngày thầy chánh - tổng Phạm thất lộc thì chúng tôi luân hi - vọng một ngày kia thầy được thăng cai - tổng nắm quyền bình-chánh.

May đâu Thiên tùng nhơn nguyện.

Chánh - phủ đã nghĩ công lao của thầy xứng đáng mà bổ thăng thầy thiệt thọ chánh tổng Bảo-ngãi. Ấy là là lòng ước mong của chúng tôi thỏa thích rỏ cùng.

Bửa tiệc của chúng tôi bày ra hôm nay tuy là hèn mọn, nhưng trong ấy chúng tôi để hết tấm lòng thành thật của chúng tôi, trước cầm tạ thầy tân Chánh-tổng về những công đức của Thầy vừa kể ; sau mừng thầy được vinh thăng.

Chúng tôi hứa sẻ ráng hết sức hiệp cùng nhau, dưới quyền chỉ uy của thầy, đặng lo những việc công ích và mở mang trong xứ cho càng ngày càng tốt đẹp thêm.

Trước khi dứt lời tôi lời kính chúc thầy Chánh-tổng được luôn luôn sức khoẻ mà tỏ điểm cho địa phận tổng Bảo-ngãi nầy được thạnh vượng thêm hoài, nhà nhà đều an-cư lạc-nghiệp ; và chúc qui-quyến thầy được muôn sự lành.

Chúng tôi rất mong sao Thầy giữ chức chánh tổng nầy được lâu chừng nào ắt là chúng tôi càng hạnh phước chừng nấy.

Nam-kỳ chánh-phủ vạn-tuế...

Vừa dứt lời, tiếng vỗ tay rộ lên nghe van óc. Ngoài sân thì pháo đốt rền trời cả mấy phúc đồng hồ. Thầy chánh tổng chấm rải trả lời đáp rằng : - Thọ phận sự của tôi không hề trông mình là sang trọng, không phụ một ai là yếu hèn. Ngày nay mà đặng quan trên đoái tưởng cũng nhờ hương chức có lòng sốt sắng với công vụ, và các nhà tư-bổn trong xứ cũng hiệp tất những sự mở mang cho thạnh vượng.

Nay tôi cảm tạ Hương-chức tân-cựu và nhơn-viên điền chủ làng An-hiệp. Tôi ước nguyện cho thầy đặng thăng phát miệng-trường, vạng sự như ý ».

Thầy chánh-tổng vừa dứt lời thì mấy bàn tay lại đập nhau thành một tràng pháo rộ lên một lần nữa. Kế đó nhạc Tiêu trỗi lên. Thật là vui vẻ. Tôi lại có hát bộ làm vui thêm.

Một người có dự tiệc.

Đạo-binh thứ 19 đã rút ra khỏi Pakhoi

Canton 17 Sept.— Theo sở thông tin tức Reuter cho hay đạo-binh thứ 19 đã rút ra khỏi Pakhoi đặng tránh sự nguy - hiểm, gặp bình Nhựt.

Bây giờ chỉ còn có đạo - binh Quản-đồng ở đó thôi.

Cuộc-diện thế-giới

(Tiếp theo trương nhứt)

Coi chừng Bổ đào-nha !

Paris, 18 Sept. — (Tin Đức) Các giới chánh-trị rất am hiểu trong cuộc tương rằng : trong thời gian ngoại-tương Thập Yvon Delbos ở Genève có lẻ sẻ thương-thuyết với ngoại tương Bổ-đào-nha là Monteiro.

Hình như ngoại - tướng Delbos có lẻ sẻ chỉ cho ngoại-tướng Monteiro biết những sự nguy-hiểm do thái độ của chánh phủ Bổ đào nha đối với thời - cuộc Âu-châu hầu gây ra ; có thể liên hại đến phương diện của Pháp.

Cũng rất hay nên nhắc về vấn đề nầy rằng : Thế - tướng Blum mới tiếp kiến một lần nữa hôm thứ năm nhất-bộ xã-cộng socialo-communiste ; xã-hội và cộng-sản, phái bộ ấy có giải tỏ du-luận của họ đối với thái-độ của chánh-phủ Pháp trong việc nội-loạn ở Tây-ban-nha.

Tổng-ban lao-động sẻ mời nhóm Uỷ-ban quốc-gia bất thường

Paris 18 Sept. — Tổng-ban lao-động đã định mới nhóm Uỷ-ban quốc-gia bất thường đặng xét 28 Septembre đáng khắc - sát tình-hình, và xem xét các phương pháp để gia giữ quyền-lợi cho lao-động, sự kinh-tế giao - tiếp chung, chắc chắn sự khôi phục kinh-tế trong trật-tự của sự tiến-hóa và công - lý xã - hội Uỷ ban chánh-trị cũng cho các công-đoàn-viên biết nên đề-phòng bọn khêu khích.

Thủ-tướng Blum tiếp kiến cùng ngoại-tướng Anh

Londres 18 Sept. — Phóng-viên vừa mục ngoại-giao của báo Daily Herald cho hay rằng : Trong lúc đi ngang qua Paris, ngoại - tướng Anh là ông Eden hôm chúa nhựt, có lẻ có hội-đàm cùng Thủ-tướng Blum rất lâu. Cuộc hội-đàm nầy trước nhứt là dự bị cuộc hội-nghị các cường quốc phía Tây.

TÂY-BAN NHA

Loạn quân quyết lấy kinh-đô Madrid

Londres 18 Sept. — (Tin Đức) Mặc dầu quân chánh-phủ chống cự rất kịch liệt, nhưng đội binh công kích của quân nổi loạn cũng tiến rất mau không về Madrid.

Tổng hành - dinh của cơ binh chánh-phủ ở phía Nam tại Santa-Olalla bị đội loạn quân khởi công chiếm đặng.

Các địa-thế đều có đồn lũy rất kiên-cố nhất quân chánh-phủ lúng túng theo triển Tiếtar và ngọn lửa đến bị đội lê-dương và đội binh thường phải tự rút lui.

Đội quân Maroc tự rưng đóng đã trương dài theo các đường của địch quân và đánh giết sạch hết bước bằng dao hay bằng bom.

Quân chánh-phủ không còn năng lực gì chống cự cả, vì quân Maroc đã có thời quen đánh bằng dao cắm tay lúc gần cận nhau.

Cảnh binh phải thôi lui và để lại tinh-thần trận hơn 300 binh tử trận.

Một cuộc phản-công của chánh-phủ lại bị đánh lui nữa. Cảnh binh hao thêm một lần nữa đến 300 người.

Một trái bom nổ tại bộ chiến-tranh

Paris 18 Sept. — Theo một cái tin ở Burgos một trái bom do máy bay loạn quân ném ngay bộ chiến-tranh ở Madrid, bom ấy rớt ngay một từng lầu và sẻ cách xa phòng viết của thủ-tướng Caballero 2 thước

Từ lúc có cuộc lôi thôi nầy, các sở chánh trong bộ chiến-tranh đều phải với về một gian nhà khác.

Thế nầy Bổ-đào-nha mới ngồi yên sao nổi

Londres 18 Sept. (Tin Đức) Người ta cho hay rằng : cái dinh sứ-quán Bổ đào nha ở Madrid đã bị tàn phá. Người ta ngờ đó là một công việc phục thù, bởi vì Bổ-đào nha không chịu bước vào cuộc hội-nghị bất can-thiệp ở Londres.

Thôi rồi cơ đồ ở Alcazar còn gì là dấu vết xưa!

Madrid 18 Sept. (Tin Đức) Quân Chánh phủ chiếm Alcazar ở Tolède đã hai tháng sớm mai thứ 6 đã dời cái cổ-mia bảo phá hết đồn lũy ở đó rồi.

Bản đồ bản biết theo tin tức vô tuyến - điện nhứt là do các bài phóng sự của chúng tôi, có 1.200 sĩ-quan, học-sanh, quân sự, giả, trẻ, dân, à hiện giờ còn lánh-nạn tại lúc ở Alcazar mà quân Chánh-phủ không muốn tàn phá vì kinh ở đó có dinh thự cổ nhứt, và nhứt các đồ đạc qui giá nữa.

Cái lâu-đài cao lớn ấy nay đã bị pháo binh và không-quân Chánh-phủ nêm bom tàn phá rất dữ. Bom rỏ bắt như mưa và liên tiếp lâu dài ngã tiếng rất ồn ào.

Trong đêm, dân-chúng ở Tolède lại bị bắt phải ra khỏi nhà, và ở ngoài đồng ruộng các xa chiến thành đến 2 cây số.

Theo một cái tin chánh thức mới đây, có một bức tối hậu thơ buộc loạn quân phải ra khỏi Alcazar ngỏ ngày thứ năm.

Vì sự cương đầu của loạn-quân mà Chánh phủ phải đang tay phá hủy hết những dinh-thự lớn lao ở Tây ban-nha.

Lê-dương Maroc trở lại nghịch với loạn-quân

Paris 18 Sept — Chánh-phủ cho hay rằng : trong đội lê-dương, và các đội Maroc từ bấy lâu chưa lãnh được đồng xu lương nào, họ toan trở lại chống với loạn-quân.

Chánh-phủ tiến-công ở Téruel

Paris 18 Sept. — Quân Chánh-phủ cho hay rằng đã chiếm được 2 làng gần Teruel giết hết 80 loạn quân.

Thêm 50 triệu đồng pesetas nữa

Saint Sebastien, 18 Sept. — (Tin Đức) Cảnh binh đã lấy trong các ngân hàng quanh chảu thành 50 triệu đồng pesetas nữa. Họ đã đem về khỏi bạc chiến tranh ở Bilbao.

Bạc ấy có một phần do từ của Pháp. Các ông quản lý các ngân-hàng Pháp đã có thương thuyết đặng lấy lại, tỉ nữa là một p'ần.

Nhưng mà cảnh binh đã thủ tiêu hết giấy tờ, nên không đề gì thương thuyết lấy lại. Các chủ-nhân không lấy đều chứng cho sự đòi hỏi của mình.

Anh muốn làm gì đó ?

Londres 18 Sept — (Tin Đức) Phóng viên về tin tức hải-quân của báo Daily Telégraph cho hay có 25 chiến hạm Anh hiện giờ ở các hải cảng Tây-ban-nha.

Để phòng khi cuộc nội loạn càng thêm lớn rộng nữa đặng có đủ phương pháp đối phó và chờ sắc kiều dân Anh lánh nạn.

Tư lịnh hải-quân ở Địa-Trung-hải là thủy sư đề-đốc Dudley Pounh di chỉ : Queen Elizabeth đến Malaga đặng khảo sát tình hình.

LÍNH VỀ LÀNG

Một vụ xét bắt rượu lậu

Ngày 17 Septembre, vào hồi 10 giờ sơm mai, có 2 người linh Thương Chánh và một thầy đội dắt nhau vào nhà Nguyễn-v Quảng ở làng Tân-thới Chợlớn đặng xét bắt rượu lậu. Nguyễn-văn-Quảng đi vắng, còn có vợ là Võ-thị-Huynh, và hai người em cật là Nguyễn-thị-Dần và Nguyễn-thị Tòa ở nhà thôi. Mấy người nhà nầy cứ để cho thầy đội thông thả vô xét. Còn 2 người linh thì đi rón chung quanh nhà.

Đang lúc ấy con heo của thị Huỳnh nuôi ở trong nhà bỗ mặt cái ve chai ngã bể. Thầy đội trưởng đâu là thị Huỳnh phi tan, nên thầy tát cho thị Huỳnh một bốp tay thật mạnh ; thình lình bị đánh, không hiểu tội gì, thị Huỳnh la lên. Thầy đội rút roi da ra quất nữa. Hai em chồng của thị Huỳnh là Nguyễn-thị-Dần và Nguyễn-thị Tòa thấy thầy đội đánh chị mình, nên hai chị em đồng bề nhảy lại ôm thầy đội lôi ra. Hai chú linh đi rón chung quanh nghe tiếng la rầy rà trong nhà, liền hai chú xông trở vô bắt tội trợ lực với thầy đội.

Hai chú thấy tự sự, nhứt vô ẩm bắt lại đặng thị Thơ và thị Dần còn thị Huỳnh thừa dịp lộn xộn, thoát ra đường nhảm nhà việc chạy đến cáo báo, sẻn miệng thì là cứu cấu la ỏi

Liền khi ấy, hai chú linh giao thị Dần và thị Thơ lại cho thầy đội giữ, còn 2 chú tức tốc rược theo thị Huỳnh.

Thị-Huỳnh chạy được một đỗi xa, đâu có ghe của sở Thương-chánh đậu gần đó, nên viên Tàu-cáo lên đứng chận Thị Huỳnh lại và đứng rel đa quốt dưới chơn Thị Huỳnh một rel thật mạnh. Nhưng Thị - Huỳnh cứ cầm cây chạy riết lại nhà việc. Còn chưng 15 trăm thước tới nhà việc, hai chú linh đó, rược theo kịp lắt lại đặng Thị-Huỳnh nổi cùng đem giải vào nhà việc luôn.

Chiều lại làng giải hết cả ba vào quận. Quan chủ - quận cũng đưa

MỘT NGƯỜI VỢ LẺ HIỂM CÓ

Minh oan cho chồng không đặng, thị Tròn tự-tử

Vừa rồi ở làng Phong-nẫm (Bến-tre), một vụ tự-tử vì thất tình thảm thương. Thầy Trần-văn-Mỹ cựu Hương-sư ở trong làng ấy, mấy năm trước thầy cũng khá lắm, trong nhà thầy có dư chút đỉnh. Chừng tỉ năm gần đây, cảnh nhà sa sút, thầy nghèo lại, chỉ còn có một cái nhà đề dục mưa, nắng thôi. Mới hôm rồi đây, sở Mật-thám Mỹtho có bắt đăng mộ thằng ăn trộm. Bộ thằng ăn trộm nầy có thù hềm gì với ông Hương-sư Trần-văn-Mỹ sao, nó lại khai ông Hương-sư với con ông là Trần-văn-Đề là đồng lõa với nó.

Sở Mật-thám Mỹtho liền cho một hai chạ con ông Hương-sư Trần-văn-Mỹ lên tra hỏi.

Nguyễn-thị-Tròn vợ lẻ của ông Hương-sư Mỹ, cho bắt chồng mình vậy là oan, nên nàng có dẫn đứa con qua Điện-lý.

Quan Điện-lý hứa với nàng đề xét lại coi rõi sẻ thả ra. Chờ mãi không thấy mặt chồng và con, nên nàng khóc trở về nhà. Dợi lúc khuya mấy đứa con nhỏ ngủ hết, nàng liền ra nhà sau lấy dây treo cổ tự-vẫn.

Đề là con ông Hương-sư Mỹ, sao khi được sở Mật-thám Mỹtho thả ra, liền lội riết về nhà cho mau ghé thay. Ai dè về tới nhà mẹ đã chết rồi. Đề tri hô lên, làng xóm hương-chức tỉ tựu đủ cả, liền đi báo cáo cho quan Điện-lý hay.

Nay thi-hài của thị Tròn đã được linh quan trên cho chôn cất.

Thầy Mai-văn-Thái, Ban-biện quyền chánh-tổng Bảo-ngãi bấy lâu, nay đã được Chánh-phủ bổ thăng thiệt thọ Cai-tổng, Viên-quan, Hương-chức tân cựu và các điền-chủ làng Anhiệp có mở tiệc tại nhà việc làng ngày 8 Août 1936 để mừng thầy mới vinh thăng.

Trong nhà việc chưng dọn huy hoàng Hương-chức ngồi thuyền thủy lục đến rước thầy chánh tổng Có nhạc ở đàu tiếp rước. Bôn giờ chiều nhập tiệc Ban mãi-tửa cạn xong theo điệu chào mừng Thật là oai nghiêm và vui vẻ một cách lạ thường.

Bên từng - Sâm - banh -, Thầy Nguyễn - văn Lử, Cựu Hội-đồng địa hạt, thay mặt cho nhơn viên điền-chủ và Hương-chức tân, cựu, đứng dậy đọc bài chúc-tụng như dưới đây :

Bẩm thầy chánh-tổng

Thưa quí ngài

Nhơn tiệc mọn nầy, tôi không mệ ngôn từ quê kịch nên bạo gan đứng thay mặt cho Hương-chức tân-cựu cùng nhơn-viên điền-chủ làng An-hiệp để bày tỏ đôi lời thành thật về công đức cao dày của Thầy chánh - tổng Bảo-ngãi mới vinh - thăng, sau nữa cất nghĩa theo ý kiến hạp hòi của tôi trong bửa tiệc nầy.

Bẩm thầy chánh-tổng.

Chúng tôi hết sức cảm động mà được thấy chiếu cố đến dự tiệc mọn nầy với chúng tôi. Sự ấy làm cho chúng tôi được hân hạnh biết mấy. Chúng tôi hằng để ý thấy rằng Thầy không khi nào quên làng An-hiệp của tôi là một làng nhỏ nhen.

Chúng tôi thiết tưởng, Thầy đặng giàu lòng hảo hiệp như thế, hỏi thầy là trăm-anh thê-phiệt, là : trẻ tuổi thầy đã làm chủ chánh làng đủ bực.

Từ chức xã-trưởng lên đến chức Hương chủ, Hương-cả, thầy đã lịch lãm cả bao nhiêu đều tân khổ với quê-hương.

Nay chúng tôi xin thành thật cảm tạ thầm tình của Thầy vậy.

Từ năm 1924, thầy đã lên làm chức Ban biện phó tổng chung lo việc chánh-trị với thầy chánh tổng Phạm Thay đem hết độ nhiệt thành trên vì nước dưới vì dân mà điều đình việc trị an trong xứ. Việc chánh-trị đã đặng Quan trên yêu dấu mà thầy cứ giữ mực quân bình, công-chánh, không nghiêm khắc làng, dân cho thái quá, mà dân gian đều khâm phục. Người hiền thì gần, kẻ gian thì lánh.

Thầy ra đời làm quan nhằm lúc thiệt là khó khăn trải qua một thời kỳ kinh khủng mà từ xưa đến nay mấy vị quan kia chưa từng biết. Bắt đầu năm 1931 thì có cuộc kinh-tế ngừa-nghiêng. Sự nghèo-khổ trào lan khắp trong nước. Nhơn đó những việc bạo-động cộng sản và trộm cướp nãy sanh các nơi lừng lẫy làm cho nhơn tâm đều khủng - khiếp ghê sợ vô cùng* Riêng một phần tổng nầy đặng an-ổn lắm là nhờ cái phương châm của thầy trị dân khéo vậy. Đều ấy chánh-phủ át không quên công mẫn cán của thầy và chúng tôi cũng cảm đội ân - đức

Nhiều khi mỗ cuộc đạo kinh đáp lệ trong phần tổng. Thầy cũng ra đảm đương việc cả một mình. Cho đến những việc Canh-nông tương-tế và thuế vụ của dân, mỗi việc thầy lo xuôi như chảy. Thầy hết sức chịu nỗi khổ cùng quan trên mà lòng cho dân động an nhiên thong-thả.

Đến năm 1933 thầy chánh tổng Phạm đã tự trần. Quan trên cho thầy lên nắm quyền Chánh tổng Bảo - ngãi, một mình gồm trị sáu thôn, biết bao nhiêu là trách - nhậm nặng-nề, thầy đều lo kham chấy thầy. Nói tóm lại, thầy là một vị quan Địa - phương, trên thì được quan trên yêu dùng, dưới thì được làng dân mến chuộng

Từ ngày thầy chánh - tổng Phạm thất lộc thì chúng tôi luân hi - vọng một ngày kia thầy được thăng cai - tổng nắm quyền bình-chánh.

May đâu Thiên tùng nhơn nguyện.

Chánh - phủ đã nghĩ công lao của thầy xứng đáng mà bổ thăng thầy thiệt thọ chánh tổng Bảo-ngãi. Ấy là là lòng ước mong của chúng tôi thỏa thích rỏ cùng.

Bửa tiệc của chúng tôi bày ra hôm nay tuy là hèn mọn, nhưng trong ấy chúng tôi để hết tấm lòng thành thật của chúng tôi, trước cầm tạ thầy tân Chánh-tổng về những công đức của Thầy vừa kể ; sau mừng thầy được vinh thăng.

Chúng tôi hứa sẻ ráng hết sức hiệp cùng nhau, dưới quyền chỉ uy của thầy, đặng lo những việc công ích và mở mang trong xứ cho càng ngày càng tốt đẹp thêm.

Trước khi dứt lời tôi lời kính chúc thầy Chánh-tổng được luôn luôn sức khoẻ mà tỏ điểm cho địa phận tổng Bảo-ngãi nầy được thạnh vượng thêm hoài, nhà nhà đều an-cư lạc-nghiệp ; và chúc qui-quyến thầy được muôn sự lành.

Chúng tôi rất mong sao Thầy giữ chức chánh tổng nầy được lâu chừng nào ắt là chúng tôi càng hạnh phước chừng nấy.

Nam-kỳ chánh-phủ vạn-tuế...

Vừa dứt lời, tiếng vỗ tay rộ lên nghe van óc. Ngoài sân thì pháo đốt rền trời cả mấy phúc đồng hồ. Thầy chánh tổng chấm rải trả lời đáp rằng : - Thọ phận sự của tôi không hề trông mình là sang trọng, không phụ một ai là yếu hèn. Ngày nay mà đặng quan trên đoái tưởng cũng nhờ hương chức có lòng sốt sắng với công vụ, và các nhà tư-bổn trong xứ cũng hiệp tất những sự mở mang cho thạnh vượng.

Nay tôi cảm tạ Hương-chức tân-cựu và nhơn-viên điền chủ làng An-hiệp. Tôi ước nguyện cho thầy đặng thăng phát miệng-trường, vạng sự như ý ».

Thầy chánh-tổng vừa dứt lời thì mấy bàn tay lại đập nhau thành một tràng pháo rộ lên một lần nữa. Kế đó nhạc Tiêu trỗi lên. Thật là vui vẻ. Tôi lại có hát bộ làm vui thêm.

Một người có dự tiệc.

TUỒN MÂY LƯỚC GIÓ

Cuộc đua máy bay Paris Saigon

Như sở báo rồi chúng tôi đã có báo cáo cho bạn đọc hay rằng ngày 28 Octobre 1936 tới có một cuộc đua máy bay thật lớn lao thuở nay chưa từng có.

Khởi sự hay tại sân Bourget (Paris) vì muốn tỏ lòng hoan-nghinh cuộc đua lớn lao ấy, nên các nhà thân hào ở Nam-kỳ đinh sắp ra một cái hội, gọi là Thân-ái-hội Nam-kỳ và quan Đốc lý thành phố Saigon đứng làm hội trưởng danh dự, đề sẵn một món đồ qui giá kỷ-niệm cuộc đua đề tặng thưởng cho sự phi công nào đoạt giải quán quân.

Hội nói trên gồm có qui ông :

Quan Thống đốc Nam-kỳ.

Hội-trưởng danh-dự.

Ông Bảo-lý thành-phố Saigon Hội-trưởng.

Các ông Hội-viên.

Ông Ardin. — Hội - trưởng phòng Thương mãi.

Ông Mariani. — Hội - trưởng phòng Canh nông.

Ông Pagès. — Chủ nhiệm báo l'Opinion.

Ông Tardan-Gau. — Hội - trưởng phòng Chưởng-khế (Lavelane).

Ông Monin-Richard. — Hội - trưởng Thương-cuộc và kỹ nghệ Annam.

Ông Nguyễn-văn-Của. — Thủ quỹ hội Nam kỳ báo chương, Từ hàn.

Ông Gallegno. — Chủ bút báo l'Opinion Thô-quỹ.

Ông Alex-Richard. — Quản - lý báo l'Opinion.

Hội mấy lập ra chẳng phải kiếm một số tiền thật to, nhưng mục-đích chánh nó là làm cho rõ thấy người Pháp, Nam ở Nam-kỳ, đều được tỏ lòng hoan - nghinh cuộc đua lớn lao nầy. Hội chỉ quyên mãi người từ 1 xu cho tới 1 đồ thôi, hễ đông người quyên chừng nào, thì càng qui chừng nấy.

Hội sẻ mua một cái số xăng, ghi cái danh nhơn tỏ ý hoan nghinh cuộc đua lớn lao ấy. Khi nào quyên sẽ vàng đó lấp xong sẽ gởi cho quan Tổng-trưởng bộ thuộc-địa Marius Moutet như ngài hạn tăng cho vị phi công nào đó đoạt giải quán quân

Bửa treo quyên sổ vàng sẻ có các ông Pierre Cot Tổng-trưởng bộ hàng không, ông Moutet, Tổng-trưởng bộ Thuộc-địa, và các vị phi-công anh tài đến dự.

Vậy xin anh em Nam kỳ, Saigon hãy hiệp nhau cho thật đông đặng tỏ lòng hoan nghinh cuộc đua bay ấy.

Nếu muốn quyên tiền, ở đâu xã tây Saigon trao cho ông Crevetto, hay đến báo l'Opinion trao cô ông Alex Richard.

Từ 1 xu tới 1 cái thôi. Xu anh em quyên giúp.

TIN VẮN

Hôm qua ngày 18 Septembre là ngày quan Thống-đốc Pagès vướng Marseille đã đáp tàu sang Nam-kỳ.

Nay có tin máy bay cho hay lại, ngài còn buôn lại 1 tháng nữa, đâu lối ngày 16 Octobre ngài mới xuống tàu sang Nam-kỳ.

∴

Vẻ vụ bọn thợ cưa ở Vinhlong làm reo nay trở về làm lại như thường.

Nhưng trong bọn ấy bị đuổi ra hết 12 người.

∴

Hồi 35 năm về trước chiếc tàu Atalante chìm ở sông Saigon gần ở vàm Arroyo de l'avelance.

∴

25 năm sau chiếc « Atalante » chìm, chiếc « Cochinchine » lại chạy đụng nhằm cùng chìm luôn ở đó nữa.

∴

Nhưng tử đó tới nay người ta không có tính phải trục hai chiếc đó lên bay phải bắn phá.

∴

Nên mới rồi đây có một hãng của người Tây, « Far Eas can Savage Association » chịu lãnh bắn phá 2 chiếc tàu ấy với một số tiền là 59.000$.

∴

Theo lời vị Kỹ sư ở sở Thương khẩu cho biết, thì đến Février 1937, công việc mới khởi làm được.

∴

Mấy người lo bắn phá ấy cần lắm. Nga chuyện nhiều, mà tin cuộc phá ấy phải đúng đến 4 tấn cốt-min.

∴

Sau khi làm lụng vất vả thực hay là thân thể cả ngày một nhọc thì thấy nhức đầu khó chịu

Muốn cho được tỉnh mình lại hãy uống một hườn hay là hai hườn Aspirine Usines du Rhône

∴

Chiều hôm qua anh Bui năm Trạch bắt tự trên cầu mống Khánh-hội thả xuống độc «xường bắt cờ».

∴

Tối đương Charles Cappe anh ta quẹo qua, ai dè đàn đàng sau có một chiếc xe hơi chạy trờ tới, ải anh ta té nhào đầu, hại trầy mình mẩy bết

∴

Thuốc hườn «Astirine Usines, du Rhône» chuyên trị các bịnh nhức đầu, long óc sổ mũi và đau nhức răng.

LỜI RAO

Sở Học-Chánh cho hay rằng năm nay ngày tựu trường con gái Chợ-đũi tại lộ Galliéni sẻ dời lại bửa thứ tư 16 Septembre, 7 giờ rưỡi sáng.

Ai tin

Được tin ông thân, của bạn Durrong-văn-Dần sanh viên đang tụng học tại trường canh-nông (Canthoo, đã từ trần ngày 13 Septembre 1936, tại làng Long-Hựu (Travinh).

Tôi chẳng được thân hành đến dựa linh-cữu bác ra nơi phần mé, nên có lời chia buồn cùng tang-quyến và chúc cho hương hồn bác được tiêu diêu nơi cõi thọ.

TRẦN-MINH-Q

Chemins de fer Sa gon

∴

Mr et Mme Lê-ngọc Châu, Huỳnh-hâm, Thông - phán sở Thương-chính, hỏi hưu tại Saigon, đường Lagrandière số 297, và những nữ-tử Lê-thị-Hoa, Lê-thị Sánh, Lê-thị-Đông, rất đau đớn cho ở gị, bà, thầy, cô, thân-tộc, thân-thích, thân bằng, hay rằng nam-tử (con-mến) của ông bà là Lê-ngọc-Khải, 18 tuổi, Tân khoa tú tài về khoa văn-chương trường Chasseloup Laubat, kỳ ứng thi 29 9 36, đã tự trần nơi biệt-xứ của ông bà ngoại tại Cái-quao (Mocay Bentre), ngày thứ sáu, 11-9-36, 8 giờ rưỡi tối

Cuộc mai-táng cũng nơi ấy đã xong, hôm chiều bửa sau, 8 giờ rưỡi.

Còn nữa, Tàu với Khách-trú mà cũng còn đánh lộn nhau chớ.

Anh tàu Đào-Hùng có cho anh tàu Thái-Nhả mượn một số tiền là 8 $, anh Đào-Hùng lại đòi anh Thái-Nhả.

∴

Anh tàu Nhả mà không nhả chát nào hết, đòi không trả.còn dựt đao toan chém Đào-Hùng, may có người nhà can, không thôi kẻ ở người đi.

∴

Hết tàu với Khách-trú, bây giờ tới Annam với Annam.

∴

Ngó với Sẻ là bạn đồng nghiệp, bán giấy xe hơi đó đi lục tỉnh, Ngó bán giấy xe cho Ng.-v-Bé, còn Sẻn cho hiệp xe Vạn Lợi.

∴

Hai người có thỏ hèm nhau không, không biết, mà hỏi sơm mai n'y 2 người đan cẻ, ấy nhau, một bỏ Sẻn nói : « Nếu có muốn ăn thịu nhau đừng có là có bỏ gì bắt ».

∴

Trình linh, Sẻn đứng dựa xe hơi, nên không nghe tiếng la đó của Ngó, nên bị Ngó ẩm hèm bết 2 lát dao, mau ra lại làng.

∴

Liền khi ấy có linh lại, «Ngó nói anh không cầu bắt tội đi thì Ngó xách dao xuống bỏ chịu tội.

∴

Uống mỗi ngày một hườn Aspirine Usines du Rhône, ấy là biết lo xa vậy bởi vì thuốc nầy làm cho ta khỏi nhức đầu.

Giá lúa, gạo, bắp

SAIGON, ngày 18 septembre 1936

GẠO

Chưa kể tiền thuế, bao lấy luôn
Mỗi tạ 60 kí-lô 700

Gạo số 1 25 %/ tấm.....	3 14 à 3 16
Gạo số 2 40 %/ tấm.....	2 94 à 2 96
Gạo số 2 50 tới 60 %/ tấm	2 74 à 2 76
Gạo lứt 5 %/ tấm.....	2 60 à 2 62
Tấm số 1 và số 2.....	2 75 à 2 77
Tấm số 3.....	2 60 à 2 62
Cám trắng.....	1 50 à 1 52
Cám lứt.....	0 40 à 0 45

LÚA

(Chở đến nhà máy Cholon,
bao lấy luôn — Mỗi tạ 68 lí-kô

Lúa tây gạo thường hạng 1	1 70 à 1 72
Lúa tây gạo số 1..	1 65 à 1 67
Lúa số 2 40 %	1 92 à 1 96
Lúa số 2 50 tới 55 %	1 90 à 1 92
Lúa xay	1 92 à 1 96

BẮP ĐỎ

Giá tại Cholon 100 kí-lô :
(sept.-oct.) 6,40

BẮP TRẮNG

(sept.) 5,90

TIN TÀU TỚI

Ở Pháp lại

Le *Cap Varella* le 26 septembre (C.R.)

Le *Sphinx* le 28 septembre (M.M.)

Le *d'Entrecasteaux* le 7 octobre (R.C.)

Le *Santos* le 10 octobre (M.M.)

Ở Bắc và Trung-kỳ về

Le *G. G. Pasquier* le 26 septembre (M.M.)

Le *Dalny* le 24 septembre (C.R.)

L'*Exploraleur Grandidier* le 28 septembre (M.M.)

Ở Trung-hoa và Nhựt-bổn về

Le *Chenonceaux* le 25 septembre (M.M.)

TIN TÀU ĐI

Qua Pháp.

Le *Dalny* le fer octobre (C.R.)

L'*Exploralear Grandidier* le 30 septembre (M.M.)

Le *Chenonceaux* le 27 septembre (M.M.)

Ra Trung và Bắc-kỳ

Le *Cap Varella* le 30 septembre (C.R.)

Le *d'Entrecasteaux* le 11 octobre (C.R.)

Qua Tàu và Nhựt-bổn.

Le *Sphinx* le 30 septembre (M.M.)

Le *Santos* le 11 octobre (M.M.)

Qua Singapore (via Poulo-Condore)

Le *G. G. Merlin* le 21 septembre à 15 h. 30 (S.A.M.I.)